

Taicavarvas

ILKKA AALTONEN
ILKKA POLLARI

Ilkka Aaltonen

Ilkka Pollari

Poliittishistoriallinen satiiri
“**Taicawarvas**” täydentää espoolais-
insinöörien aikaisemmat hengen-
tuotteet “**Pirtukuningas ja orpo-
poika**” sekä “**Kultainen ankka**”
inhimillisyyden trilogiaksi.

Mm. länsimetrosta ja keskiajan
julmuuksista ammentavan musiikki-
näytelmän kantaesitti Teatteri Hyöky-
vuori 1.6.2008. Esityksen ohjasi
Ilkka Aaltonen.

“TAICAWARVAS”

*Tällä suorituksella
oma kotoisa Espoomme
kiilaa maamme keskiajalla
syntyneiden kaupunkien
ehdottomaan eliittiin!*

Corqueta Makkonen

“Taicawarvas”

tositapahtumiin pohjautuva musiikinäytelmä
Espoon historiasta 1458-2008

Käsikirjoitus:

© Ilkka Aaltonen & Ilkka Pollari 2007

Piirroksat:

© Heli Naskali 2008

Valokuvat:

© Kari Mikkela, Mina Strandberg, Timo Laitala

Kantaesitys:

Teatteri Hyökyvuori, Espoo 1.6.2008

Editointi ja taitto:

Ilkka Aaltonen & Anneli Aho

Painopaikka:

Speedmaster Oy, Helsinki 2008

1. painos

Tämän teoksen kaikenlainen lainaaminen ja kopiointi lämmittää oikeudenomistajien mieltä.

ISBN 978-952-92-4776-9

JOHDANNOKSI

Ruotsin valtakunta on 1400-luvun puolessavälissä ennennäkemättömän valtataistelun temmellyskenttänä. Tanskalaisia pakotetaan keihään ja miekoin valtioliittoon Ruotsin kanssa, mutta unionipuolueen vastustajat eivät juutteihin koskisi pyykkiseipäälläkään.

*Tukholman valtaneuvosto syrjäyttää pidetyn **Kaarle Knuutinpojan** (1408-1470) ja asettaa tilalle **Kristian Oldenburgilaisen** (1426-1481), joka kiristää verotuksen äärimmilleen ja puristaa mustan surman riuduttamasta kansasta viimeisenkin pisaran.*

Kaarle elää maanpaossa Danzigissa, mutta viettää paljon aikaa Etelä-Suomen läänityksillään ja rentoutuu mielellään Espoonkin kalavesillä. Kristianin huovit etsivät Kaarlen piilottamia aarteita.

*Espoon seurakunta erotetaan Kirkkonummen kappelista 1458. Ensimmäisenä kirkkoherrana toimii nuori **Henricus**. Bembölen-mäelle rakennetaan komeaa kivikirkkoa 1300-luvulla rakennetun puisen tilalle.*

Uusi aika tekee tuloaan.

Viisi ja puoli vuosisataa myöhemmin Espoossa käydään edelleen valtataistelua, rakennetaan metroa ja painitaan sekä rahapulan että valtiiovallan kanssa.

Vielä uudempi aika tekee tuloaan.

Ilkka Aaltonen

Ilkka Pollari

HENKILÖGALLERIA

(esiintymisjärjestyksessä)

Corqueta Makkonen, Espoon kaupunginjohtaja
Saija Virén, Makkosen sihteeri
Sirkku Mastonen, kaupunginvaltuuston pj
Aaro Pekan-Anttila, valtuuston jäsen
Arto Härkönen, valtuuston jäsen
Maire Johansson, valtuuston jäsen
Johan Talo, kuntaministeri
Minna Muinonen, museoviraston amanuessi
"Juksu" *Jukola*, kaupunginhallituksen pj
Kauko Viheriävaara, viherhөрhö
urakoitsijoita, lehtimiehiä, juhlaemäntä
Johannes Kastaja, hengenmies
Henricus, kirkkoherra
Berlin, munkki
Arvid Kuunonpoika, suntio
Isä Augustinus, kirkonmies ja tuomari
Antti Kallenpoika, seppä
Raakel, kupparieukko ja oraakkeli
Mikael, nuorukainen
Mimosa, tyttö
Hildegard, krouvin emäntä
Elove(e)na, krouvipiika, Henricuksen kasvattitytär
kerjäläisakka, luutunsoittaja
Linnéa Kertuntytär, nunna
Katariina, nunna
Aurora, pikkununna
Jaakko Klemetinpoika, kuoromestari
nunnakuorolaisia
Kaarle Knuutinpoika Bonde, entinen kuningas
Kaarlen airuet
Kristian Oldenburgilainen, hallitseva kuningas
Kristianin huovit
kruununvouti
pyöveli
pyövelin veli
Leikarit: harlekiini, pelimanni, ritari, parrakas linnanneito
syyttäjä
inkvisitiokuoro
selostaja
cheerleaders

Espoon kaupunginjohtaja valmistautuu pitämään puhetta 2008

*Espoon kaupunki on rahavaikeuksistaan huolimatta aloittamassa kauan odotetun metron kaivaukset. Kännykkäänsä koko ajan höpöttävä kaupunginjohtaja **Corqueta Makkonen** ja hänen sihteerinsä kurkistelevat työmaaparakin takaa. Kaivinkoneen vierelle on kokoontunut kutsuvieraita, lehtimiehiä ja työväkeä. Emännät kattavat karulle pöydälle virvokkeita ja cocktail-paloja.*

”Rosmariini” (instruna taustalla)

Kännykkä pirahtaa.

Makkonen (kuiskaa puhelimeensa): Haloo, Makkonen?

No itse asiassa vähän on paha paikka... Just alkamassa...
No, hyvin nopeasti sitten...

Makkonen (supattaa sihteerille): Kaikki kunnossa?

Onhan tarjoilupuoli hoidossa?
(kännykkään): Juu... anteeksi... ihan pieni hetki...
(sihteerille): Eikä mitään berliininmunkkeja tällä kertaa?
Kunnon kreikkalaisia tapaksia eurooppalaiseen tyyliin?
Tiedäthän, että inhoan berliininmunkkeja...

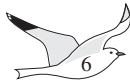
Sihteer: Kyllä kyllä... älkää huolehtiko niistä!

Makkonen (kännykkään):

Mitä? Ei, en minä sinua inhoa...

Sihteer: No niin... kaksi minuuttia... ja muistakaa sitten korostaa korkean teknologian merkitystä.

Makkonen: Joo joo... minä vedän tunteella niin kuin ennenkin...
Hei, kuka on tuo kuikelo Pekan-Anttilan seurassa?

- Sihiteeri:** Se on museoviraston amanuenssi Muinonen.
- Makkonen:** Mitä se täältä hakee? Ei kai sitä kutsuttu ole?
(korjaa vielä huulipunaansa)
- Sihiteeri:** No se väittää, että olemme sorkkimassa keskiaikaisen kylän maaperää... Haluaisivat tietysti siilata ja sutia joka savenmurun...
- Makkonen:** No voi saamari... sehän tietäisi pahaa viivästystä!
- Sihiteeri:** Tai kilometrien mutkaa ja 20 miljoonan egen lisähintalappua koko hankkeeseen.
- Makkonen:** Mutta... tähän on tietysti ihan höpöhöpöä...?
- Sihiteeri (vältellen):**
Juu...
- Makkonen:** ... eikä mitään sellaista pääse tapahtumaan?
- Sihiteeri:** Eeii...
- Makkonen (tiukasti):**
Pidetäänpä siis huoli, etteivät ehdi suteineen paikalle.
Heti seremonian jälkeen pillarilla pinta rullalle!
- Sihiteeri (katsoo kelloa):**
Kymmenen sekuntia...
- Makkonen (kännykkään):**
Joo joo!! Osta 200 grammaa jauhelihaa...

Metrotyömaan avajaisjuhla

Fanfaari

- Mastonen:** Hyvät naiset ja herrat! Toivotan teidät kaikki sydämellisesti tervetulleiksi Espoon metrotyömaan avajaisiin!
Pari painavaa sanaa on tähän aluksi luvannut lausua kuntaministeri Johan Talo.

Talo (*kaivelee paperia taskustaan ja asettaa lasit nenälle*):

Niin, hyvät läsnäolijat... en aio puhua pitkään...

Aplodeja.

Mastonen: Hyvä! Ja pitemmittä löpinöittä... minulla on suuri ilo ja kunnia pyytää puhujapönttöön henkilö, jota ilman emme nyt olisi täällä... voimakastahtoinen "kaupungin äiti" Corqueta Makkonen!

Lisää aplodeja. Talo poistuu puhujapöntöstä hieman happamen näköisenä. Makkonen ottaa harjoittelun voittajan ilmeensä ja marssii itsevarmuutta uhkuen estradille.

Makkonen: Espoolaiset! Sulkekaa silmänne ja kuvitelkaa kultainen kaupunki. Idässä, josta auringon säteilevä kehrä aina uskollisena nousee, näkyvät kiireisen pääkaupunkimme teräksiset ja lasiset tornit. Etelässä sen rantoja hyväilevät puhtaan Suomenlahden ystävälliset mainingit. Lännessä ja pohjoisessa sen jyliä rajoja vartioivat sudet ja karhut!

Siellä Espoon katajainen kansa, tyynnä ajaa Volvoillansa työpaikoilleen – uuden vuosituhannen sorvien ääreen: suunnittelemaan matkapuhelimia ja virtuaalipelejä.

Itsenäinen, täydellisen riippumaton kaupunki tarjoaa hyvälle asukkaalleen turvallisen ja viihtyisän kodin, korkealuokkaisen koulutuksen ja ihmisarvoisen huolenpidon.

Aplodeja.

Kaupunki on kaksikielinen... kaupunki on leppeä... kaupunki ei murskaa eikä vehkeile. Kaikki se peittää... krhm! Kaikki se **peittää**, kaikki se kaivaa, kaikilta kiskoo, kaikki se karsii...

Ja kaiken tämän alapuolella... kuin valtimona, joka yhdistää Espoo-aitimme raajat ja kudokset, liikennöi puhdas ja äänetön metro... yhdistäen sinut ja minut – jokaisen espoolaisen – uuteen vuosituhanteen: *high-tech* -tulevaisuuteen!

Raikuvat aplodit.

Makkonen: Kuunnelkaa... (*aplotit jatkuvat*) Kuunnelkaa, mitä kirjoitti Dante, Jumalaisessa Näytelmässään – jo seitsemänsataa vuotta sitten:
Sen kunnia / ken liikkumaan saa kaiken / läpäisee koko maailman ja loistaa!

Malja länsimetrolle!

Makkoselle ojennetaan juhlalapio, jonka hän iskee maahan. Salamavalot välkkyvät. Makkonen huomaa jotain – ja kumartuu poimimaan kuopasta lapioonsa osuneen vanhan nahkapussin. Hän sujauttaa pussin vaivihkaa taskuunsa.

Mastonen (*huomaa Makkosen löydön*):

Mikäs pussukka se oli? Näytti vanhalta...

Makkonen (*vältellen*):

Ei varmaan mitään kovin tärkeää...

(*nopeasti*):

Ja siirrytäänpä sitten tuonne tapasten ja virvokkeiden pariin!

Pekan-Anttila: ”Hyvätapasten” vai ”huonotapasten”? (*naurunremakka*)

Mastonen: No niin... ei kai kukaan enää halua käyttää puheenvuoroa? Voimme siis todeta, että...

*Museoviraston amanuenssi **Minna Muinonen** vaatii yllättäen puheenvuoroa.*

Muinonen: Kröhöm... minä haluaisin lausua pari sanaa...
(*tempaa mikrofonin itselleen*)

Mastonen: No... jos nyt hyvin lyhyesti sitten...

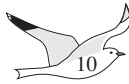
Muinonen: Minna Muinonen, museovirasto... Kaupunginjohtaja siteeraa Dantea ansiokkaasti, mutta tietojemme mukaan olemme keskellä muinaista kalmistoa! Maaperä on tutkittava perinpohjin! Sallinette, että palautan mieliinne...

Mastonen: Kuulkaas nyt Muinonen, puheenvuorot piti pyytää jo etukäteen, joten... (*ottaa mikrofonin pois*)

Jukola: Naavakalliossako raatoja? Haluaisin huomauttaa paljasjalkaisena espoolaisena, että minä olen kaivellut täällä maata jo pikkupoikana, eikä...

- Makkonen:** Antakaahan olla, kyllä minä voin vastata... (*ottaa mikin*):
Ämänyenssi Muinonen puhuu toki myös kauniisti.
Kukapa ei rakastaisi mennyttä aikaa, savusaunaa ja lehmänmaitoa.
Jos hän saisi päättää, niin me varmaan ajeltaisiin edelleen
häkäpöntöillä! (*naurua*)
- Muinonen** (*tempaa mikin itselleen*):
Keskiaikainen kalmisto valaisee kaupunkimme esihistoriaa
ennennäkemättömällä tavalla! Vaadimme, että työtä ei aloiteta
ennen kuin alue on kaikuluodattu ja pintamaa seulottu 70 sentin
syvyydeltä!
- Makkonen** (*tönäisee Muinosen sivuun*):
Espoon kaupunki toimii omilla maillaan itse laatimiensa ohjeiden
mukaan. Jos tältä nyppylältä löytyisi todella jotain ihmeellistä,
niin (*ivallisesti*): MINÄ kaupunginjohtajana varmasti olisin...
öhh... (*sormeilee löytämäänsä pussia ja epäröi hieman*):
... siitä tietoinen.
- Muinonen:** Museovirasto peräänkuuluttaa...
- Makkonen** (*päättäväisesti*):
Kaivurit aloittavat iltapäivällä!
- Muinonen:** Museovirasto peräänkuuluttaa puhdassydämyyttä!
Vetoan oikeuskansleriin... (*Muinonen viedään sivummalle*)
- Makkonen:** Ämänyenssi Muinonen ei taida tietää, että minä, jos kuka,
olen puhdassydäminen! Arvostan ja kunnioitan menneisyyttä.
Sukupuustani löytyy monta mahtimiestä: Kaarle Kaljupää,
Sven Pörhöparta, puhdassydämyydestään tunnettu kuningas
Kaarle Knuutinpoika Bonde sekä viimeisimpien tietojen mukaan
jopa itse Johannes Kastaja!
- Muinonen** (*huutaa vielä ovelta ivallisesti*):
Kas kun ei paaveja löydy!
- Makkonen:** Hah... hyvä, että muistutitte! Paavi Innogensius kuudes tosiaan
kuuluu suoriin esi-isiini. Sitä paitsi postimerkkikokoelmani on
maan arvostetuimpia! Kuulun filistealaiskerhoonkin!

Makkonen poseeraa kuvaajille lapioineen. Toimittajat piirittävät hänet hetkeksi, kunnes hän kiirehtii seurueineen pois. Lavan reunalla he törmäivät pyöräänsä kettingillä kiinnittyneeseen viherhörhöön, jolla on kädessä juliste “Green piece of Kake”.

Jukola: Mikäs mies te olette?
Miksi olette kiinnittänyt itsenne polkupyörään?

Kauko Viheriävaara:
Mää olen Kauko Viheriävaara – Kake vaan! Metroseksuaali Griinpiisistä... meidän mielestä tähän kauniiseen kulttuurimaisemaan ei saa koskea! Toisaalta me taas vastustamme metron vastustajia!

Jukola (naurahtaa):
No siinä on teillä tasapainoilemista! Mutta minkä ihmeen takia raahaatte tuota pyöränrämää mukanne?

Viheriävaara: No ku pomo sanos, et ”kytke ittes fillariin, nii sua ei saa nii helposti poies siältä”! Ähäskutti!

Pekan-Anttila ja Härkönen tarttuvat hörhöön ja alkavat retuuttaa häntä pyörineen ulos.

Härkönen: Oletko varma, että pomo sanoi ”fillariin”
Yleensä teikäläiset kahlitteet itensä ”pillariin”!

Viheriävaara: No helkutti... PILLARIIN se olikin!!
Hei... ei teil sattus olemaan rautasahaa?!

Makkonen ja Mastonen poistuvat päätään puistellen.

Mastonen (supattaa Makkosen korvaan):
Näytähän sitä löytämäsi nahkapussia!

Makkonen (näpyttelee kuumeisesti kämmykkäänsä):
Ei nyt, Sirkku! Täytyy tehdä taksissa pauverpointti valtuuston kokoukseen!

Mastonen: Täh? Sehän alkaa vartin päästä! Etkö ole edes aloittanut?

Makkonen (*hermostuu*):

Missä hemmetin välissä mä sen olisin ehtiny tehdä?!

Tulin tänne suoraan kentältä.

(huokaisee syvään):

... kokouksessa menee taas tietysti puoleen yöhön!

Ja aamulla tulee joku ihme Hummeripoika kartanolle esittelemään ideoitaan juhluvuoden näytelmäksi...

Jossain välissä pitäis varmaan nukkuakin!

Mastonen (*huikkaa huolestuneena poistuvan Makkosen perään*):

Sun pitäis kyllä ihan oikeesti levätäkin joskus.

Ei tollasta työpainetta kestä kukaan kauaa...

”Vapaapäivän” intro alkaa soida jo viimeisen lauseen aikana.

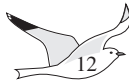
Valtuuston kokous kaupungintalolla

“Vapaapäivä”

*Koko viikon kiire painaa,
joka päivä paine ahdistaa.
Se käskee, vaatii, huutaa,
joka hetkeen työtä vaan!
Täällä tuhlata ei aikaa,
sillä suuri karuselli pyörii vain.
Se vauhtiin meidät vaatii
eikä anna seisahtaa.*

*Viimein koittaa päivä tuo,
joka tauon työhön suo,
mutta vielä vähän aikaa
sitä ennen kiire painaa.
Koko viikon paine ahdistaa,
Se käskee, vaatii, huutaa,
eikä anna seisahtaa.*

*Minun täytyy mennä ensin,
koska aina takana on toinen mies.
Kun suuri mylly pyörii,
mä en ehdi seisahtaa!*

Valtuustosali täyttyy laulun aikana aikana kaupunginvaltuutetuista.

Härkönen: No olipa taas sirkus! Se hemmetin museokuikelo saattaa aiheuttaa vielä harmia! Kohta se varmaan vaatii Tarvaspäänkin säilyttämistä! (*naurua*)

Makkonen: Niin aina. Jaa... mitäs meillä on nyt agendalla?

Mastonen: Hyvät valtuuston edustajat...
(*huomaa myöhässä tulevan Pekan-Anttilan ja vilkaisee kelloaan*):
Jaha... Pekan-Anttilakin suvaitsee saapua paikalle!
Niin... olen kutsunut kokouksemme kaupunginjohtaja Makkosen, jolla on agendaamme pieni...

Pekan-Anttila: Hiiteen agenda! Kaavoitus ajaa nyt kaiken yli...

Johansson: Kokouskutsukin oli myöhässä! Valmistaudu tässä nyt sitten...

Mastonen (*paukuttaa nuijalla pöytää*):
Tiedän, tiedän... mutta minä johdan nyt puhetta, ja...

Pekan-Anttila: Rantaraitti pitää ottaa uusintakäsittelyyn!

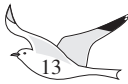
Johansson: Ole hiljaa sen kaavoituksesi kanssa!
Puolarmetsän korjaussuunnitelma on tärkeämpi!

Härkönen: Saanen huomauttaa, että budjettivajeemme on ennätyslukemissa jo muutenkin. Myydän koko sairaala ja sijoitetaan rahat energiayhtiöiden osakkeisiin!

Pekan-Anttila: Haluaako vihreät tosiaan viedä viimeisetkin rippeet kauniista maisemasta kaatamalla rantaan kuormakaupalla sepeliä!?

Johansson (*käy kiinni Pekan-Anttilan kraiveliin*):
Ranta kuuluu perkele kaikille!!!

Mastonen (*yrittää saada äänensä kuuluviin*):

Turpa kiinni nyt! Agendan kohta yksi,
kokouksen järjestäytyminen...

Härkönen: Haluaisinpa nähdä sen valtuutetun, joka uskaltaa puhkoa
Kirsi Pakkasen pihanurmikon!

Pekan-Anttila (*lähtee turhautuneena ulos salista*):
Vedetään koko rantaraitti tunneliin!

Härkönen: Joo... jossa on lasiseinät! Voidaan kattella ahvenia ja Merimakon
verhoja samalla kertaa...

Mastonen (*tuskastuu*):
HILJAA!!! Tehän käyttäydyste kuin... kuin vantaalaiset!
Pykälä kolme...

Härkönen (*hihittelee*):
Ja avajaisissa laulaa Jussi Ranta-Raittinen!

Mastonen: Pykälä kolme... Kaupunginjohtajan puolivuosisiksaus!

Makkonen: Kiitos, Sirkku. Hyvät valtuutetut... alkuvuosi on ollut mukavasti
voitollinen, kuten tästä näkyy...
(*heijastaa PowerPoint-kaavionsa kankaalle*)
Nyt voidaan kiinnittää selkeämmin huomiota seuraaviin kohtiin:
Finnoontien perusparannussuunnitelma, uuden kaupungintalon
julkisivuvaihtoehdot – otetaanko käsinkirjailtu titaani vai ne
ihanat strontiumelementit? Kolme uutta...

Mastonen (*lukee kauhistuneena Makkosen listaa*):
Kolme uutta päiväkotia? Tenniskenttä Keskustornin katolle!?
Miten ihmeessä luulet rahoittavasi nää kaikki?
Juksullakin oli joku hemmetin kallis pähänpintymä!?

Jukola (*nousee innoissaan pystyyn*):
Niin, puheenjohtaja... mulla olis tämä kesäteatterin
rakennussuunnitelma ja uusi budjetti!
Käyvät siellä Hyökyvuorella jo melko kuumina...

Makkonen: Ääh! Eivätkö ne tajua, ettei nyt olla missään Granknullassa?
Täällä slummissa on kuule taidemarkat tiukassa!
Kulttuuritoimen kivinaamat ei ikinä...

Mastonen: Siihen palataan kohta! Juksu Jukola on hyvä ja istuu alas!
Corqueta ei ole vielä lopettanut...

Härkönen (*tirskuu Johanssonille*):
Sirkun silmille ei hypitä Arkadianmäeltäkään...

Sihteeri (*tulee kännykän kanssa*):
Täällä olisi kaupunginjohtajalle puhelu.

Makkonen: Ei saamari... No kuka siellä nyt soittaa?

Sihteeri (*kuiskaa*):
Kuntaministeriöstä...

Makkonen: Nyt en kyllä millään ehtisi...

Sihteeri: Kyllä se olisi parasta ottaa... on meinaan itse ministeri
– eikä kuullosta kovin leppoisaalta.

Makkonen: Ai jaa? No anna tänne... (*supattaa itsevarmana Mastoselle*):
Ylipuhun sen kääkän lupaamaan metrolle sovitun tuen
korkojen kanssa...

Makkonen (*ottaa puhelimen*):
Makkonen. Juu, morjens... No niin taidettiin keskeyttää...
Joo... arvattin, ettei sulla kuitenkaan mitään kovin painavaa
sanottavaa olis ollu... (*naurua*) Niin, niin... asiaan... Jaa mitä...!?
Huumorintajua? Mulla vai...?

Makkonen (*kuuntelee lamaantuneena, yrittää mutista jotain väliin*):
Joo...mut... mutta Helsinkikin jo melkein lupasi, että...
Oletko tosiss... Jaa? Asia... ymmärretty...

*Makkonen sulkee puhelimen ja jää tuijottamaan eteensä. "Vapaapäivän"
välisoitto alkaa uudelleen.*

Mastonen: No mitä sillä nyt oli asiaa? Ei kai vaan...

Makkonen: Metron valtionavun leikkaus... seitsemänkymmentä prosenttia!
(*lysähtää sohvalleen ja huitaisee muut tiehensä*)

“Vapaapäivä” (jatkuu)

*Viimein saapuu päivä tuo,
joka tauon työhön suo.
Kohta koittaa perjantai,
ja sitten alkaa lauantai.*

*Kun vapaapäivän viimein saa,
ei ole syytä pingoittaa,
se raukaisee, se laukaisee.
Jos viikon rehkii, sittenkin
saan joskus ottaa rennommin,
on rauhoittavaa, kun loikoilla saa,
kun vapaata saa.*

Sihteeri: Ai niin... Harkimo lähetti tällaisen... (näyttää Jokerien fani-paitaa)
Mukana oli viesti “Laita sitten jotain hienompaa yllesi
Jokeri-radan suunnittelupalaveriin!”

Makkonen ei enää jaksakaan edes vastata. Sihteeri peittelee hänet Jokeri-paidalla.

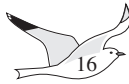
Makkonen nukahtaa

*Uupunut Makkonen kaivaa taskustaan nahkapussin
ja löytää sieltä kummallisen luun.*

Makkonen (tavaa unenpöpperöisenä pussin kyljestä):
“POLLAX... IOHANNI SANCTI”?
Täh..? Siis... “Pyhän Johanneksen...
vai Johannes Kastajan... varvas”?

Ei voi olla totta!
Tästähän se museokuikelo repeäisi...
(haukottelee):
Minulla... olisikin nyt käyttöä...
aarteelle, joka ratkaisisi...
kaikki nyky-Espoon ongelmat...

”Kastaja” (Johannes Kastaja)

*Päivä paahtoi, hiekka poltti, kun hän saapui kaupunkiin.
Rento askel, suuri leili – kastajaksi arveltiin.
– Olen Galilean maasta, enkä vaivoiksenne jää,
mutta uuden uskon sanomaa mä aion levittää,
aion levittää.*

*Tunnelma muuttuu aavemaiseksi. Kastaja sirottelee Makkosen päälle
”taikapölyä”. Makkonen vaipuu uneen luu kädessään.*

*Yhtäkkiä ovelle kolkutetaan vihaisesti: sekä museovirasto, verotarkastajat että
kuntaministeriö haluavat heti kaupunginjohtajan puheille. Makkonen säpsähtää
hereille ja tajuaa nukkuneensa koko yön toimistossaan. Puhelimet soivat...*

Sihteeri: Rouva kaupunginjohtaja! Teitä kysellään...

Makkonen: Mitä? Kuka? Missä!?
Olenko minä onneton nukkunut täällä koko yön?!

Sihteeri: Ööh... siltä tosiaan näyttää... mutta nyt olisi oven takana se
museokuik... öh... Muinonen museovirastosta, kaksi herraa
kuntaministeriöstä ja vielä delegaatio verovirastostakin!
Ylimääräinen verotarkastus ilmeisesti! Tuonko kahvia?

Makkonen (paniikissa):
Mitäh?! Tuo! Tai siis... älä tuo! Eikun... Ei voi olla totta!!
Pi-pidättele heitä! Tulen aivan kohta!!!

Makkonen (hieroo hädissään luuta ja mutisee puoliääneen):
Nyt tahtoisin kyllä olla jossain ihan muualla...

*Silloin tapahtuu jotain aivan selittämätöntä... Laulavia, jotenkin tutunolaisia
ihmisiä alkaa tulla sisään joka puolelta – mutta kaikki ovat pukeutuneet oudon
vanhanaikaisesti!*

– ajan vaihdos –

”Keskiaikaan”

*Kaksituhatluvun kiivaan tahtiin
nykyihminen voi kärkehtää.
Kun sä alistut vain kellon mahtiin,
ryntäät, kun vain kännys päärkehtää.*

*Jos taaksepäin vain aikaa voisi kiertää,
jos tunnin muutamankin lisää sais,
kiire hermoja ei alkais hiertää
– entisajan hurma huomattais.*

*Ja keski-aikaan
nyt siirtyä saan.
En uskonut taikaan
ennen kuin mä itsein siitä löysin,
köysin maagisin mut sidottiin!*

*Ja keski-aikaan
nyt siirtyä saan.
En uskonut taikaan
ennen kuin mä itsein siitä löysin...*

Bembölenmäen keskeneräinen kirkkotyömaa – krouvi ja sepän paja 1458

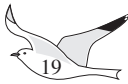
Kupparieukko kiinnitetään kaakinpuuhun krouvin eteen. Krouvin seinällä koristeellinen nimikyltti ”Spiritus Sanctus” ja päivän tarjouksia: ”Paavin pulla 5 äyr”, ”Räävelin olut 3 äyr”, ”Spiritus fortis 1 orvn”, ”Berlinin munkit 1 äyr”, ”Elovenan munkit 10 orvn” (horjuvalla tekstillä)

Makkonen ei voi uskoa silmiään eikä korviaan. Hän pitelee päätään, ja vaipuu pyörtyneenä maahan. Ohi kulkevat lapset ottavat kaatuvan naisparan vastaan ja jäävät hoivaillemaan tätä. Yksi lapsista huomaa muukalaiselta pudonneet silmälasit ja alkaa ihmetellen sovitella niitä omille silmilleen.

Raakel: Antakaa äyri... ennustan äyriellä huomisen sään!

*Seppä **Antti Kallenpoika** takoo vasaralla jotain alasimella olevaa esinettä – ensin tasaisesti, sitten pienin iskuin ja lopuksi muutamalla isolla jysäyksellä. Asiakas, kirkkoherra **Henricus**, odottaa.*

- Antti:** No niin! (*isku*) Valmista tuli. Kyllä tuolla nyt aikaa mittaa seuraavat sata vuotta (*ojentaa naulan asiakkaalle*).
- Henricus:** Aikamoinen seppä olet! Nythän se on taas suora!
Miten se sattuiakin aurinkokellon viisari taipumaan juuri mikkelinpäivän aattona! Hankalaa on ollut aamusaarnaan tai iltavesperiin ehtiä. Jaa... paljonkos minä olen seppämestarille velkaa?
- Antti** (*kopeloi kassalaatikkoaan*):
Kolme äyriä tai oravannahka. Kummalle puolelle laitetaan?
- Henricus** (*muuttaa yhtäkkiä mieltään*):
Tai... laita sittenkin laskuun! Säästyy nekin äyrit kolehtiin.
- Antti:** Mihinkäs nyt kolehtia kerätään?
- Henricus:** Kirkko pitäisi saada katetuksi – mutta väki piut paut piittaa minun saarnoistani! Piispan ukaasin mukaan meidän pitäisi laittaa oikein holvit... niin kuin kuuluu Porvoossakin olevan!
- Antti:** Vaan Danzigin kivimestareita ei taideta Espoon kirkolle halvalla saada?
- Henricus:** Ei saada niin! Sano sinä, Antti...
Millä saisin kansan käymään kirkossa?
- Antti** (*mieltii*): Jaa...? Ei taitaisi piispa tykätä, jos laittaisit olutta tarjolle kirkkosaliin...?
- Henricus:** Ei nyt sentään! (*tekee lähtöä*)
No... kai sinä ainakin tulet sanaa kuulemaan?
- Antti:** Enpä taida ehtiä tänään. Olisi vähän isompi juttu tässä työn alla...
- Henricus** (*utelii*):
Ei kai vaan... se, mistä tuolla kirkonmäellä kuiskitaan?
Onko tuo... se...? (*kurkistaa taljan alla piilevää konetta*)
... se pahamaineinen soittopeli?
- Antti** (*naurahtaa*):
Pahasta maineestaan en tiedä... mutta painahan tuosta!

Henricus tekee työtä käskettyä. Ilmoille kajahtaa merkillinen soiva ääni!

Henricus (*pelästyy*):

No perhana... Olet sinä aika velho!

Antti (*nauraa*): Siinä on sinulle jotain krouvissa kerrottavaa!

Henricus: Totisesti minä kerron niille!

(Henricus lähtee ja seppä aloittaa uuden työn valmistelut)

Mikael (*heräilevälle Makkoselle*): Oletko sinä noita?

Makkonen: Ööö... siis keitä? Kukas sinä olet?

Mimosa: Oletteko te... noita?

Makkonen: Tuota... missäs minä oikein olen? Missä minun silmälasini ovat?

Lasit ovat jo kiertämässä krouviväen keskuudessa.

Niitä sovitellaan ja niille nauretaan.

Mimosa: Tuletko itärajan takaa kun sinulla on noin lyhyt hame?

Makkonen (*tapailee matkapuhelintaan ja poistuu kulisseihin*):

Minun täytyy saada soittaa...

Mikael: Soitetaan yhdessä! Onko sinulla pilli vai rumpu?

(puhaltaa pilliin, lapset juoksevat Makkosen perään)

Raakel: Huomenna saattaaapi sataa... Kahella äyriällä ei sada!!

Linnéa ja Henricus kohtaavat kirkon mäellä

*Henricus tuskailee keskeneräisen kirkon kanssa: katto pitäisi vielä rakentaa, mutta mistä rahat? Naantalien birgittalaisluostarin nunna **Linnéa Kertuntytär** astuu kirkkotyömaalle.*

Linnéa: Herran rauhaa, Henricus!

- Henricus:** Rauhaa, rauhaa! Sieltä tullaan naama leveänä kuin Naantalin aurinko! Mitäs Armonlaaksoon kuuluu?
- Linnéa:** Mitäs meille... hyvää vain!
- Henricus:** Onpa hauska tavata pitkästä aikaa! Kiertueellako taas?
- Linnéa:** Niinpä niin, tällä kertaa viedään sanaa porvoolaisille. Laulamme pyhämessussa Jaakko Klemetinpojan johdolla. Vaan onpa sinulla täällä rakenteilla komea pytinki!
- Henricus:** Eikö olekin! Pääkirkkosali on viisitoista sylvä pitkä ja neljätoista leveä! Vai olikos se toisinpäin..?
- Linnéa:** Niinkö! Sehän on sitten melkein yhtä iso kuin meillä!
- Henricus** (*närkästyy hieman*):
Ai jaa? Mistäs Naantalin nunnat niin paljon rahaa ovat saaneet?
- Linnéa:** No, Birgitta sai Roomasta enemmän kuin uskallettiin toivoa! Mutta kyllä meidän pelot ja puutarhatkin mukavasti tuottaa. Henricus, tärkeintä on, että viljelee enemmän kuin syö!
(*tökkää Henricusta mahaan*)
- Suntio Arvid Kuunonpoika tulee juosten.*
- Arvid:** Henricus! Henricus!!! Tässä se nyt vihdoin on!
- Henricus:** No mikä nyt?! Etkö näe, että minulla on vieraita?
- Arvid:** Vakuuskirja! Saatiin viimein Espoon talollisten puumerkit! Mitäs sanot? Eiköhän meidänkin talous ala olla jo riittävän vakaalla pohjalla!?
- Henricus:** Kappas, kappas...
(*tarkastelee asiakirjaa kasvavan innon vallassa*)
- Linnéa:** Vakuuskirja? Mikä vakuuskirja?
- Henricus:** Lue itse! Nyt voimme... nyt voimme irrottautua Kirkkonummesta! Meistä tulee oma, itsenäinen seurakunta! (*touhuuaa ympäröinsä*) Minä... minä pidän saarnan! (*huutaa suntuille*):
Arvid! Soita kelloja!!

Linnéa (*lukee ääneen*):

”Kaikille niille kunnan miehille, jotka tämän kirjeen kuulevat tai näkevät, annamme tiedoksi ja julistamme...
Me allekirjoittaneet 24 tiloillamme asuvaa miestä, 12 kruunun puolesta ja 12 kirkon puolesta, jotka ovat seuraavat:
Matias Villenpoika Gräsasta, Tuomas Heikinpoika Martinkylästä,
Lauri Eskelinpoika Röylästä...”

Henricus (*kiipeää saarnatuoliinsa ja aloittaa*):

Magnus es, domine, et laudabilis valde! Magna virtus tua et sapientiae tuae non est numerus! Et laudare te vult homo...

Saarna ei tunnu kiinnostavan ketään. Kansa hälisee eikä kiinnitä mitään huomioita juhlallisesti paasaavaan pappiin. Noppaa pelataan, pilailtaan ja lauletaan. Luuttu soi.

Kerjäläisakka: Auttakaa köyhää leskiparkaa...

Emäntä ja piika hätistelevät kerjäläistä kauemmas.

Henricus: Silentium! Sanoin ”Magnus es, domine, et laudabilis valde...
” Ettekö kuulleet?! HILJAA SIELLÄ!!

Kukaan ei reagoi Henricukseen millään lailla.

Henricus: Ääh... tästä mitään tule!
(*puhisee raivoissaan ja lähtee itsekin kaljalle*)

Linnéa: Kuule Henricus... tuo sinun latina taitaa olla rahvaalle täyttää hepreaa!

Henricus (*huokaisee*):

Vanitas vanitatum et omnia vanitas...

Linnéa: Älä vanita. Kyllä kaikki vielä järjestyy...

Bembölen krouvi

*Rahvasta krouvissa. Henricus ja Linnéa istuvat tuoppien ääressä.
Emäntä ja krouvipiika pyyhkivät pöytiä.
Luutunsoittaja näppäilee soitintaan.*

Kiihtynyt Makkonen tulee paikalle kännykkä korvallaan.

Makkonen: No voi perkeleenperkele...! Eikö täällä ole kenttää?

Mikael: On meillä hieno pelikenttä! Haluatko potkia hevosenkakkaroita?

Mimosa heittää ohi kiirehtivää Makkosta kakkaralla.

Makkonen: Anteeksi... missä on lähin yleisöpuhelin?

Henricus: Puhe...?

Mikael: Elin???

Makkonen: Niin! Ja tarvitsisin laturia... olisiko kellään lainata?
Tai toista kännykkää?

Linnéa: Ööö... ette taida olla tšekäläisiä? Vaan onpa teillä hieno puku!
Mitä ihmeen materiaalia se on? (*nostaa helmaa*)

Makkonen: Käpälät irti! Miksi teillä on nuo naamiaisasut?
Tehdäänkö täällä jotain... muinaiselokuvaa?

Linnéa: Mitä tarkoittaa "elokuva"?

Makkonen: Täh? (*pötelee päätään*)

Linnéa: Voitteko huonosti? Istuttaisko tähän... Mikäs tuo... vempele on?
(*katsoo uteliaana Makkosen matkapuhelinta*)

*Makkonen ei vastaa vaan istuu voipuneen näköisenä. Kohmeloinen Raaseporin
munkki **Berlin** istahtaa naapuripöytänsä.*

Berlin: Psst! Henricush... tarvitsen nahan tai pari...

Henricus: Ja taas tuossa kunnossa, Berlin!
Mitä munkkiveljesi Raaseporissakin sanoisivat, jos...

Berlin: Unohda veljet! Osh... oshtatko... minulle tuopin?

Kerjäläisakka: Ja köyhälle vaimolle...

Henricus: En osta! Olet saanut jo tarpeeksi...

Hildegard ajaa taas akan pois.

Berlin: No älä oshta tuoppia... mutta...
(kaivaa ovela välähdyksensä silmissään taskuaan ja madaltaa ääntään):
...mutta oshtatko... Johannesh Kashtajan varpaan?!
(ojentaa nahkaista pussia)

Hildegard: Mitäs se munkki nyt höpisee?

Berlin: Tämän Taic... – *hik!* – Taicawarpan avulla saat kanshanjoukot hallintaashi... Sain sen... vaihtokaupasha Lyypekin leikareilta. Kertoivat sen olevan itsensä Johannesh Kashtajan ukkovarvas, jossa... jossa piilee mahtavia voimia!

Hildegard: No ihan varmasti piilee... hihih!

Berlin: Tarina kertoo, että tarpeeksi vilpitön ja puhdashydäminen sielu pyshtyy... matkaamaan sen mukana ajassakin! Minä en ole ikinä päässyt sen kanssa edes... edesh... toissapäiväisheen Turkuun...

Henricus *(tarkastelee pussia):*
Hahhah!

Hildegard *(tirskahtaa):*
Hihihih... Taicawarvas! Kuulkaa kaikki,
mitä meidän Berlin nyt on keksinyt! Hihih...

Berlin: Hys, hys... hiljaa!
(nostaa sormen huulilleen ja vilkuilee ympärilleen):
Tätä ei pidä kailottaa kaikille!

Henricus: Vai että “arvokas pyhänjäännös”?

Berlin (*kuiskaa*):

No niin niin! Shaat halvalla...

Henricus (*tekee kaupat päästäkseen häiritsijästä*):

No, tuossa on äyri! Menehän jo siitä!

Kiitollinen munkki rientää tiskille.

Hildegard (*antaa kaljaa, mutta puuskahtaa tympääntyneenä*):

Leivässä sinun olisi pysyttävä eikä kaljassa!

Makkonen tunnistaa luunpalan nahkapusseineen samaksi, jonka hän löysi 2000-luvun metrotyömaalta! Hän kopeloi kiireesti käsilaukkuun ja taskuun, muttei löydä pyhäinjännöstä enää sieltä! Hän ryntää paniikissa Henricuksen luo ja tempaa tältä nahkapussin.

Makkonen: Näyttäkää! Siis...ööö... anteeksi nyt, mutta minun on saatava tarkastella tätä pussia ja sen sisältöä lähemmin!
(*vetää luun esiin ja tuijottaa sitä ja pussin tekstiä epäuskoisena*)
Ei... voi... olla... totta!!

Makkonen kävelee kuin unessa lavan etureunaan ja katsoo lasittunein silmin kaukaisuuteen. Henricus tuijottaa oudosti pukeutunutta naista kummeksuen.

Makkonen (*mutisee puoliääneen, hysteerisesti*):

Mitä ihmettä minulle on tapahtumassa...? Missä oikein olen?
Miten tämä luunpala on hypännyt taskustani tuolle paksukaiselle?
Keitä nämä kaikki ihmiset ovat? Miksi he ovat pukeutuneet aivan kuin... aivan kuin... KESKIAJALLA?

Henricus: Rouva... voinko auttaa? Ette ilmeisesti voi kovin hyvin?

Makkonen: Ei... en... kyllä... eikun ei... siis... Voitteko sanoa minulle, missä minä... oikein olen? Ja kukas te... olette?

Henricus (*hämmentyneenä, mutta hiven ylpeyttä äänessään*):

No tuota... voin toki! Olette Espoon juuri syntyneen seurakunnan pyhimmällä paikalla, Bembölen kirkonmäellä. Ja minä olen seurakunnan ensimmäinen kirkkoherra, Henricus.
Mutta mistä te itse...?

Makkonen (*näyttää todella pahoinvoivalta*):

Juuri syntyneen..? Ensimmäinen?! Mitä... vuotta... eletään?

Henricus: Höh? Mitäkö vuotta? Tietenkin vuotta 1458 jälkeen
Vapahtajamme syntymän. Haluatteko vettä?
(*vinkkaa pöytiä pyyhkivälle krouvipiialle*):
Elovena!

Makkonen (*horjuu ja ottaa tukea pöydästä*):

En... voi kovin... hyvin...
(*lysähtää istumaan*)

*Henricuksen holhokki, kaunis krouvipiika **Elovena** tuo vesilasin.
Makkonen ottaa sen vastaan ja alkaa juoda vapisevin sormin.*

Elovena: Isä Henricus... Pitäisikö teidän yrittää vielä kerran?
Oletteko koskaan koettanut saarnata kansan kielellä, suomeksi?
Ei yksinkertainen rahvas munkkilatinasta paljon kostu!

Henricus (*huvittuneena*):

Hah! Tyttö, tyttö... Voi, miten yksinkertaista se olisikin!
Ei tuota mölisevää karjalaumaa saa aisoihin sitten millään!
Sehän ei hiljene edes...

Elovena (*hymyillen ilkkurisesti*):

Eikö? Jos oikein kuulin, niin Taicawarpaalle ei mikään ole
mahdotonta...

Kerjäläisakka: Lantti köyhälle mummulle, jonka lapsetkin...

Elovena (*nappaa pussin ja hieroo luuta*):

HILJASECKSI KANSA TULCKON!!!

*Kuin salamaniskusta väkijoukko (Makkonen ja luutunsoittaja muiden mukana)
hiljenee ja jäykistyy liikahtamattomaksi! Elovena pelästyy itsekin aiheuttamaansa
reaktiota!*

Henricuksen saarna

Henricus (*katsoo silmiään uskomatta liikkumatonta ihmislaumaa ja ottaa taikakalun hitaasti Elovenalta*):

Ei voi olla totta...!??

Ne... nehän hiljeni! Minä... minä pidän äkkiä saarnan!

Hän alkaa saarnata laulaen, aluksi haparoiden, mutta sitten yhä varmemmin. Sanat tuntuvat kumpuavan jostain vuolaana purona kuin itsestään. Väki kuuntelee kuin lumottuina.

Henricus (*gregoriaaniseen tyyliin*):

Espon seuracunnan lampaat! Kuulcatten pyhä Sana, kun minä teille Ciriöjen Ciriasta puhun:

“Ja nin olcon meidän Herramme teidän puoleenne kasvonsa walistava, teidän kuriutenne näkevä ja armorickaassa kaickiwaltiudessaan teidän toiwenne lukeva, että katso, ihme on tapahtuwa: rampa näkee, sokea nousee pystyyn ja kaickista köyhinkin syntisäcki licaisen nahkansa luopi.

(*piu parlando*): Ja katso, ovi Taiwasten valtakuntaan selckosen selälle cuin itsestän lennähtääpi. Ja nin olcon teidän korwanne kallistumaton maallisille houkcutucksille ja silmänne kiinnittymätön lihallisen himon ulckonaisiin tunnusmerkeihin...”

Berlin (*jäykistyneestä asennosta*):

Mitäh ne sellaiset... “ulckonaiset tunnusmerkit” on?

Antti: Jaa?

(*pyöräyttää silmämuniaan hehkeän Elovenan suuntaan*):
Olisko ne noita rintavarustuksia tai jotain?

Hildegard: Hys!

Henricus (*jatkaa laulaen*):

Tänä Herran päivänä on meille merkki toteen näytetty: me Espoon miesten julistuksen turvin Kirkkonummen seuracunnasta irrottaudumme ja oman, itsenäisen ja riippumattoman seuracunnan perustamme!

Mutta minä aistin joucossanne epäilyksen kawalan kärmecksensiemenen! Se luicerta cuni itse Saatana teidän hyweellisten ajatusten täyttämään mieleenne ja munansa sinne laskeva on! Mutta totisesti minä sanon teille: yhtä warma cuin on helwetin palo, yhtä warma on Pyhän Hengen armo. Armossa te espoolaiset puhtaat karitsat olette siunatut, Hänen rajattomassa rakkaudessaan on teille helpoituksen aamu valckenewa...

Elovena: Pst... Isä Henricus... Minua alkaa pelottaa tämä ihmisten liikkumattomuus! Pitäisiköhän teidän jo päästää kansa... öö... hurmoksen vallasta?

Henricus: Olet oikeassa, lapseni... Hmm... Taica rauetckon!!!

Mitään ei tapahdu.

Henricus (*kohottaa Taicawarvasta ylemmäs*):
Kuulitteko?! Sanoin "Taica rauetckon"!!!
Tulckaatten takaisin eläväisicksi!

Mitään ei vielääkään tapahdu.

Elovena (*nappaa luun papilta ja kiljaisee*):
TAICA RAUETCKON!!!

Kaikki palautuvat silmänräpäyksessä eläviksi. Luuttukin alkaa taas soida.

Kerjäläisakka (*jatkaa kesken jäänyttä lausettaan*):
... ovat hyvin köyhiä.

Henricus (*katsoo luuta ja Elovena silmiään uskomatta*):
Olet sinä aika Elovainio...

Rahvas toistelee typertyneenä juuri kuulemiaan viisauksia.

Berlin (*silmäilee Makkosta ja kuiskaa Antille*):

Henricus puhuu rakkaudeshta... ja helpoituksen aamusta!
Jos tuokin oudonnäköinen naisihminen olisi pari viikkoa paremmalla eineellä, niin... shaattaisipa siitä minullekin “helpoituksen aamu valjeta”...

Makkonen (*kääntyy*): Mitä tuli sanotuksi?

Berlin: Öh... tarkoitin, että näkisin teidät mielelläni iltamessussa!
Olettekosh jo käyneet kirkossamme...?

Makkonen: Ööö... en... Tuota... voisinko... saada vähän levätä jossain...?

Berlin (*johdattelee ystävällisesti Makkosen kulisseihiin*):

Toki... seuratkaa vain minua.

Henricus (*istahtaa krouvin pöytään*):

Amen! Tervetuloa kaikki iltamessuun! Käsitelen siellä tarkemmin aihetta “synnin ulkonaiset tunnusmerkit”.

Henricus hieroo varvasta ja sulkee silmänsä keskittyneesti. Ei tapahdu mitään. Hän ravistelee varvasta voimakkaasti.

Henricus: Höh, mikäs siihen nyt tuli? No...vanha konsti ainakin toimii...
Elovena! Tuopas kaljaa!

Elovena: Mutta isä!!! Jo neljäs tuoppi tänään. Muistakaa, mitä lupasitte!
Ja mihinkä kaikkeen te tuon... tuon Taicawarpaan voimaa oikein aiotte käyttää? Taitaa olla parasta, että annatte sen minulle?

Henricus: Häpeä tunnustaa, mutta ei se minun toiveitani tunnu toteuttavankaan. Berlin sanoi, että Taicawarvas auttaa vain “riittävän puhdassydämistä sielua”.

Elovena (*käsi ojossa*):

Joten...?

Henricus: Sinä taidat meistä olla se puhtaampi sielu (*antaa pussin*).
Hei! Kokeile toivoa jotain muuta! Toivo vaikka, että...
tähän ilmestyy viisi kuohupäistä tuoppia!

Elovena (*nauraen*):

No enkä toivo! Kansa sitä paitsi hiljeni vain, kun minulla on kimeämpi ja pelottavampi ääni kuin teillä.
Ei siinä mitään sen kummempaa ollut.

Luutisti lopettaa soittonsa ja poistuu.

Henricus (*epäroiden*):

Niin kai sitten... voi olla... (*yhtäkkiä innostuen*):
Mutta mitäs pidit saarnasta?

Elovena: Kyllä se oli kaikkien aikojen saarna!

Henricus: Kunnia kuuluu kyllä sinulle, kasvattityttäreni. Sinähän se keksit vaihtaa kieltä. Olet niin kekseliäs, että joskus ajattelen sinun olevan oikea tyttäreni (*halaavat*).
Papan oma ”impiae actionis fructus pius”...

Elovena: Niin mikä?

Henricus: No, sanotaan vaikka... säästääkseni kainouttasi...
”synnillisen toimituksen synnitön hedelmä”.

Elovena: Synnistä puheen ollen... mieltäni on viime aikoina alkanut painaa monikin asia...

Henricus: Niin..?

Elovena: No, kun... en minä näitä asioita nyt oikein teille...

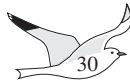
Henricus: Jaa..? JAAA?! Krhm... oletkos sinäkin jo siinä iässä...? No, öö... juttulehan ensin vaikkapa tuon sisar Linnéan kanssa – hän on tietääkseni aikoinaan ollut lähes tämän alan ammattilainen... (*huutaa*):
Sisar Linnéa, huhuu! (*kuiskuttaa jotain nunnan korvaan*)

Linnéa (*nyökkää papille ja menee Elovenan luo*):

Lapseni... kerrohan, mikä sinun mieltäsi painaa!

Elovena: Ääh... no kun...

Linnéa: Niin..?

Elovena: No kun minä... kun minä esimerkiksi ajattelen joskus Anttia... tarkoitan tuota kylän seppää, ja...

Linnéa (*keskeyttää innostuneena*):

Kerro ihmeessä lisää! (*havahtuu ja suoristaa päähinettään*)
Krhm... minä taidan sittenkin olla näissä asioissa hieman väärä henkilö sinua neuvomaan. Mutta hei... Turun hiippakunnan lähettämä Isä Augustinus taitaa olla juuri rippituolilla. (*viittaa rippituolin suuntaan, jossa Isä Augustinus rukoilee*)
Käyhän keventämässä puhdasta sydäntäsi hänelle!

Elovena: Kehtaankohan minä ihan vieraalle miehelle...?

Linnéa (*muka ankarana*):

Tyttö! Rippi on pyhä toimitus!
(*ensin vakavana, mutta sitten pokka pettää... molemmat kikattavat*)

Elovena (*lähtee*):

No minä menen! Kiitos, sisar Linnéa!
(*Elovena menee tuolin eteen rukoilemaan. Jonkin ajan kuluttua Isä Augustinus poistuu Elovenan huomaamatta.*)

Kuoroharjoitus

*Birgittalais-kuoro harjoittelee kirkossa **Jaakko Klemetinpojan** johdolla. Jaakko laulattaa oktaaveja ja kvinttejä. Seppä tuo soittopeliä ja törmää käytävällä pikkununna **Auroraan**.*

Antti: Päivää... mistähän löytäisin kuoronjohtaja Jaakko Klemetinpojan?

Aurora: Hän on meidän mestari! Tuolla se yrittää saada octaviuksia nunnien kalloihin (*viittaa kädellään kuoron suuntaan*).

Antti: Kiitos... öö... oletkos sinäkin nunna? Minkä ikäinen olet?

Aurora (*ylpeänä*):

Melkein yksitoista vuotta. Nunna jo toisessa polvessa!

Antti: Että sellasta...?

Jaakko: Muistakaa: diapason eli octavius on puhtauden isä... ja diapente, kvintus sen äiti!
Sopranos! Korckiampi yläsävel!

Antti: Anteeksi, että häiritsen... tekö olette Jaakko Klemetinpoika?
Minun käskettiin tuoda tämä masiina teille.

Jaakko: Ai niin! Päivää päivää... Henricus onkin kertonut teistä ja tuosta ihmevempaimesta... Mites se toimii?

Antti: No tuosta kun polkaisee ja painaa samalla tästä, niin...

Jaakko: Jaa näin? (*kokeilee*):
Ohhoh! Mitä puhtain yhden viivan ree!
(*huikkaa innoissaan lähtöä tekeväälle sepälle*):
Hei, saako tästä muitakin säveliä?

Antti: No tuota... ei vielä. Mutta askaroin ongelman parissa!

Jaakko: Hienoa! (*kuorolle*):
Otetaas uudestaan se Benedicta... täältä saatte puhtaan reen!

”Benedicta terra”

*Benedicta terra cuius flores
non marces cunt,
cuius fructus vita est
omnium vive rutium.*

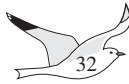
Jaakko: Hyvä! Pitäkää diapente... ja puhdas diapason!

Linnéa saapuu kesken laulun myöhässä, juoksee viimeiset metrit ja lyö varpaansa kipeästi portaaseen.

Linnéa (*hyppiä tuskissaan yhdellä jalalla*):
Aijajjai! Aaaaah.... varpaani!
Aaaiii.... Voih!

Jaakko (*säpsähtää rajusti*):
Mikä se oli?!

Linnéa: Aih... Mitä? Löin varpaani. Anteeksi, että olen myöhässä, mutta kun...

Jaakko: Eikun se ääni! Mistä se tuli? Aivan kuin...

Linnéa: Ääni? Minun kurkustani tietenkin. Johan sanoin, että löin varpaani kipeästi tuohon kehnon kynnykseen!

Jaakko (*malttamattomana*):
Lyö uudestaan! Kuoro! Säilyttäkää sointu!!

Linnéa: Anteeksi...?

Jaakko: Lyö uudestaan varpaasi... äkkiä nyt!!

Linnéa: Täh?

Jaakko napauttaa kepillään Linnéaa varpaaseen, jolloin tämä parahtaa kivusta.

Jaakko: Eikun valita samalla tavalla kuin äsken! Alempaa!
Ja tasaisemmin! ”Aiaiaiaia...”

Tyttö katsoo mestaria kuin järkensä menettänyttä, mutta yrittää sitten voihkia toisen mieliksi.

Jaakko: Ulvot diapasoonia! Alempaa... aiaiaia... Tuo taas on diapente!
Vielä vähän alempaa!
NYT!!! Siinä! Pidä tuo ääni!!! Vähän korkeampi... siinä!!!

Linnéa yrittää kuuliaisesti itkeä halutulta korkeudelta, mutta ääni särkyy. Jaakko Klemetinpoika ei anna periksi, vaan ohjaa tytön uudelleen äskeiseen ääneen.

Jaakko: Kuuletteko? Huomaatteko?! Mikä sinfonia! Mikä väri!!!

Kuorolaiset hämmästyvät itsekin uutta sointia, mutta vielä enemmän johtajansa aitoa intoa.

Katariina: Anteeksi, mestari, mutta tuo intervallihan ei ole puhdas!
Vain diapason ja diapente edustavat jumalallista täydellisyyttä.
Olettehan itse sanonut, ettei dissonansseja...

Jaakko: Väiti! Kuunnelkaa...
(*ohjaa kuorolaiset uudelleen laulamaan oktaavia ja kvinttiä, ottaa sitten itse terssin ja kehottaa Linnéaakin yhtymään siihen*)

Katariina (*vimmoissaan, ääni kohoaa falsettiin*):

Ääni ei ole puhdas! Se on saatanasta! Linnéa on noita!

Jaakko Klemetinpoika katsoo muutaman sekunnin ajan tyhjyyteen – voitonriemu leviää hänen kasvoilleen.

Jaakko: Noitapa hyvinkin! Luulen, että sisar Linnéa... tai siis minä... olen keksinyt... polyfonian!!!

Linnéa: M-minkä?

Jaakko: Kuunnelkaa itse! Tämä... LAAA... on unisono!
Ja tämä diapente... Ja tässä välissä... DITONUS MAJOR!
TERCEUS!

Kuoronjohtaja ryntää ulos kirkkosalista ja törmää ovelta rippituolia korjaavaan seppään. Hän haluaa tätä spontaanisti.

Jaakko: Olen keksinyt polyfonian!!!

Antti: Pölyfonian? Mitäs hyötyä siitä on!?
Minä suunnittelen pölymuria...

Jaakko: Voisitko mitenkään... keksiä siihen soittomasiinaan lisää ääniä?!
Tällaisia... ut-re-mi-fa...

Antti: Että sellaisia...?

Jaakko säntää kulisseihiin sävelasteikkoa toistaen.

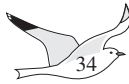
Rippituoli

*Elovena lopettaa pitkän ja hartaan rukouksensa ja siirtyy rippituoliin.
Seppä korjaa toisella puolella tuolin oven saranointa.*

Elovena (*varovasti*):

Huhuu! (*yskäisee*)
Tuota noin... onko siellä ketään?

Antti (*kokeilee korjattua ovea ja kokoaa työkalujaan*):
Juu, mutta minä olen nyt valmis... hetkinen vaan...

Elovena: No hyvä... kun minun on joskus niin paha olla...

Antti (*ajatuksissaan*):
Juu, sama juttu minulla – se on tuo tuore nauris...
Pureskele ketunleipää ja juo kuupallinen raikasta lähdevettä,
niin kyllä ne vaivat siitä...

Elovena: Ei sillä tavoin, Isä... vaan ihan tuolla sisimmässä...

Antti (*alkaa tajuta tilanteen*):
Jaa, että sellasta...? Kuulkaas neiti...minä en oikein... ööö...
kas kun minä...

Elovena (*keskeyttää*):
Isä, minä olen varmaan tehnyt syntiä... Isä Henricus sanoo,
että ajatustenkin pitää olla puhtaat ja minä... minä... Joskus on
niin vaikea olla, kun näen... miten sen nyt sanoisin... kun
katselen sitä meidän kylän seppää... tai ajattelin, niin...

Antti (*arvaa, että tuolissa on Elovena, ja säpsähtää*):
Elov...?! Tuota, tuota... (*yrittää muuttaa ääntään
matalammaksi*):
Elo...kaunokki yksin oli eksynyt... höm!
Tämä on... siis vertauskuvallista, kuten varmaan ymmärrät?
Että SELLASTA! Tyttöni... öh... lapseni...
Ei sinun minulle tarvitse... siis...

Elovena (*kiihtyneenä*):
Kyllä, kun hänen voimakkaat käsivartensa puristavat vasaraa,
ja hän pyyhkii hikeä jyrkevältä otsaltaan... joudun omituisen
kiihkon valtaan...

Antti (*edelleen matalammalla äänellä*):
Tuota... niinkö? Että sellasta... Onko hänellä... kovinkin
voimakkaat käsivarret? (*tunnustelee hauksiaan*)

Elovena (*innostuu*):
Oi, kyllä! Näkisittepä, miten suonet pullistelevat, kun hänen...
(*hämmenny*): Isä... miten tarkkaan haluatte, että kerron?

Antti: Öh... että sellasta? No kyllä tämä riittää, tyttöni... lapseni! Tuota... ei tämä sinun ongelmasi ole ollenkaan vakava, vaan pikemminkin... että sellasta! Kiihkoile vain... ihan rauhassa. Pureskele nyt kuitenkin varmuuden vuoksi niitä ketunleipiä... että sellasta!

Elovena (*hieman otsaansa kurtistaen*):
”Että... sellasta”?? Jaa? Juu... kiitos... isä?!

Elovena poistuu ristinmerkkiä tehden. Antti hipsii päinvastaiseen suuntaan ja livahtaa nopeasti kulisseihin.

Vanha kuningas Kaarle Knuutinpoika saapuu

Fanfaari

Kuninkaan airut 1:
Tehkää tietä Kuninkaalle!
Hänen majesteettinsa Kaarle Knuutinpoika saapuu!

Kuninkaan airut 2:
Mikä on tämän kyläpahasen nimi?

Raakel (*kaakinpuusta*):
Pempöole!

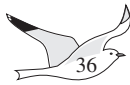
Koko kylä alkaa laulaa.

“Hölmö meni saunaan”

*Hölmö meni saunaan,
kylpemään saunaan,
synkeästi suuttui:
kivikiuas puuttui!*

*Hölmö meni saunaan,
kylpemään saunaan,
synkeästi suuttui:
kylpyvesi puuttui!*

*Hölmö kynsi päätään,
paksua päätään,
synkeästi suuttui:
päästä ruuvi puuttui!*

Kerjäläisakka:

Meidän talo on kylän köyhin talo...

Kuninkaan airut 2 (kumppaneilleen):

Pelkkiä hölmöjä... Täältä ei taida kannattaa suurta verosaalista odottaa...

Raakel (hihittää lähinnä kaakinpuuta seisovalle kyläläiselle):

Täydestä meni taas!

*Airuet jäivät asentoon ja vetävät kädet lippaan. Jotkut kyläläiset noudattavat esimerkkiä. Väki tervehtii ilolla kantotuolissa saapuvaa **Kaarle Knuutinpoikaa** kuninkaana, ja tämä ottaakin mielellään kunnianosoitukset vastaan.*

Mimosa ja Aurora (huutavat):

Eläköön Kalle Nuutinpoika!

Kaikki: Eläköön Kaarle Knuutinpoika!!!

Raakel: Teidän majesteettinne! Multa saa kuppausta... Kuppausta!
Halvalla...

Kaarle: Ursähta... mitäs tämä eukko tahtoo?

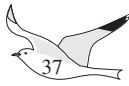
Raakel: Ai niin! Ettehan te suomea puhu... Alltså... Eders majestät...
Kuppausta... (*elehtii käsillä*): Du kan få... totanoin... syfilisering!
Du kan få syfilis från mig!

Kaarle: Nej tack! Ei tällä kertaa... mutta päästäkäähän mamma
vapaaksi... (*laskeutuu kantotuolista*): ... ja viekää välskärille.

Raakel vapautetaan ja viedään pois.

Kaarle (keksii Henricuksen väkijoukon keskeltä):

Nämen Henricus, perhana! Mitäs vanha kiltakaveri?

Henricus (*hieman ivallisesti*):

Kas kas! Teidän ”majesteettinne”... ja oikein kruunu päässä!
Minnepä olet valtikan jättänyt?

Kaarle:

Älä sinä Henriikki kettuile!
(*vetää tämän vähän sivummalle ja kuiskaa*):
Ei kai täällä Espoon perukoilla kukaan vielä tiedä...?

Henricus (*ivallisesti*):

...ettet sinä ole enää tämän valtion päämies? Eeei tietenkään...
(*kiivaasti*):
No tottakai sen tietää Mankbyn kestikievarin viheliäisin
tallirenkikin! Tieto kulkee! Ei täällä enää mitään keskiaikaa eletä!

Kaarle:

No tietää ehkä... mutta myönnä pois – kansa rakastaa minua!
Viime kuussakin jaoin espoolaisille kaksikymmentä kihtelystä
valtion nahkoja...

Henricus (*saarnaa sormi pystyssä*):

...ja pidit itse ne seitsemänsataakolmekymmentä sipoolaisilta
väkivalloin kerättyä?!

Kaarle:

Ehkä mä pidin, ehkä en... mutta minua ne oikeana kuninkaana
pitävät, eivätkä sitä itaraa nousukasta, Kristiania!

Henricus (*leppy ja syleilee viimein ystäväänsä*):

Oikeassa olet, veliseni... Mutta kerro jo, millä asialla tällä kertaa
tänne Bembölenmäelle tulet!

Kaarle:

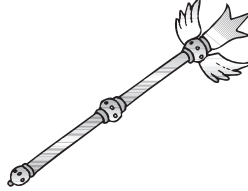
Ajat ovat huonot... Danzigissa joudun majaa pitämään.
Ja täälläkin jahdattuna kuin kettu!
Valtaneuvosto perhana Tukholmassa pitää edelleen sen pikku
niljakkeen puolta, vaikka minä sentään...
Niin, no... kuuntele itse:

“Kaksi kuningasta” (Kaarle)

Tielle sain nyt lähteä mä vain
– on kaksi kuningasta liikaa yhteen maahan!
Kristian vei multa valtikan,
mut vielä sen sakemannin taltutan!

Ei näytöstä viimeistä nähty oo
– mut hetkisen koota mun joukkojani täytyy.
Siis tarvitsen hetkeksi kortteerin,
on Espoo piilopaikka suojaisin!

Elegantti olen minä ain,
on Kaarle kunkku vielä näillä main!

Henricus: No... ajat saattavat muuttua nopeastikin... Ei sitä kukonpoikaa siellä kauan siedetä! Kerrotaan, ettei Kristian ole pitänyt vielä yhtäkään lupaustaan...

Kaarle: Jotain tässä pitäisi kuitenkin keksiä... Apropoo... olen kuullut, että hallussasi on taikakalu, jonka “rinnalla itse taikuri Merlinkin kalpenee”?

Henricus: Merlin? Jaa...? Lienet kuullut sen juopon BERLININ luunpalasta! (*Makkonen ilmestyy kuulolle, mutta pysyttelee piilossa*)
Ei se oikeasti ole mikään taikakalu...
Mikä lie Lyypekin leikareilta ostettu rihkama!

Kaarle: Niinkö? Kuulin hevostmiehiltä Taicawarpaasta... ja “ihmesaarnastasi”! Hiljenikö kansa muka sinun sanasi voimasta?

Henricus: Ööö... no olinhan minä virkani puolesta uskoa ihmeisiin jo itsekin. Kasvattityttäreni sai minut kuitenkin vakuuttuneeksi, että kyseessä oli sittenkin vain jonkinlainen massojen hurmostila. Sitäpaitsi rahvas uskoo ihmeisiin vain, jos niitä tarjoaa riittävän nuhteeton ja puhdas sielu.

Kaarle: Jaa? (*alkaa taas laulaa*):
Nuhteetonkin olen minä... öh... melkein ain...
ja tarvittaessa tietenkkin...
puhtain sielu myöskin näillä main!

Henricus: Kuule, Kaarle... kaikella kunnioituksella... eipä taida Taicawarpaasta olla sinulle mitään hyötyä...

Kaarle: En ole riittävän jalo sydämeltäni?

Henricus: Et...

Kaarle (*saa idean*):

Mutta mutta... "taikavoimahan" on sillä, joka saa kansan uskomaan itseensä!

Hmmm... Tässähän voisi olla pienen juonittelun paikka...

Me voisimme, Henricus, nyt hieman skoijata...

Öhöm... kruunun edustajana...

Henricus: Entisenä.

Kaarle: Kruunun edustajana...

Henricus: Entisenä!

Kaarle (*tempaa kruununsa nolona pois päästä*):

No hyvä on! Kruunun ENTISENÄ edustajana vaadin kuitenkin pyhänjäännöksen itselleni!

Henricus: Annoin sen jo Elovenalle! Mutta... tajuathan itsekin, että jos Kristianin miehet saavat sinut kiinni ja löytävät...

Kaarle (*mieltii*):

Olet oikeassa. Olkoon varvas toistaiseksi tytöllä, kunnes keksin sille paremman piilon.

Kerjäläisakka: Perheessämme isä oli köyhä, äiti oli köyhä ja...

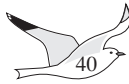
Elovena hätistää akkaa luudalla.

Kerjäläisakka (*huutaa juostessaan*):

... ja kaikki lapset olivat kamalan köyhiä!

Kaarle: Tarvitsen apuasi. Piilotetaan tämä pikku kirstu vaikka kirkkomaahan siksi aikaa, kunnes tilanne vähän rauhoittuu. Kalmistoa eivät Kristianin huovit ikinä uskalla kuopia...

Henricus: Että varastetun tavararan kätkemistä ehdottelet?

Kaarle (*kuiskaa*):

Saat kolmekymmentä hopearahaa kirkon katon rakentamiseen!

Henricus:

Houkutus on suuri... (*mieltii ankarasti*):
No olkoon menneeksi... äkkiä sitten kirstu hautaan!
(*ristii nopeasti kätensä, vilkaisee ylös ja huikkaa*):
Lisää tämä siihen eiliseen syntilistaani!

Kerjäläisakka:

Hovimestarimme oli köyhä! Palvelijat, puutarhuri
ja kaikki sisäkötkin olivat rutiköyhiä!

Tällä kertaa Elovenan pelkkä mulkaisu riittää karkottamaan akan.

Kerjäläisakka (*huutaa vielä juostessaan*):

Koko talo oli ihan kamalan köyhä!!!

Miehet nostavat yhtä hautakiveä ja sujauttavat arkun sen alle.

Kaarle:

Nyt onkin juuri sopiva päivä aloittaa ansaittu kesäloma
ja lähteä Suvisaaristoon vähän fiskaamaan!

*Tilannetta sivummalta seurannut Makkonen merkkää muistiin aarteen paikan
GPS-laitteeseensa! Hän on jo livahtaa tiehensä, mutta jokin hänessä ei voi
vastustaa kiusausta päästä esittäytymään kuninkaalle.*

Makkonen (*yllättyneenä teeskennellen*):

Kas, Henricus! Oletteko tekin iltakävelyllä? (*kuiskaten*):
Ja o-onko tämä nyt... todella se...

Henricus (*yllättyy Makkosen äkillisestä ilmaantumisesta*):

Öh... tuota... iltaa vaan! Niin siis... saanen esitellä, tässä on...

Makkonen:

Ei tarvitse, osaan itsekin...(*niiaa Kaarlelle*):
Ikksjuus mii! Öööö... joor haines! Mei ai present maiself, ai äm...

Kaarle:

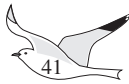
Förlåt?

Henricus:

Mitä ihmeen barbaarikieltä sinä solkkaat? Etkö osaa ruotsia?

Makkonen (*häkeltyy*):

Öh... öh... öh... vaad kung? Jaag äär mööglihervaise Er... ööö...
grändgrändgränd... dotter! Jaag meenar intö fjuutsö... det äär
nuug liiten difikult att explanera, men...

Kaarle (*huvittuneena Henricukselle*):

Mielenkiintoista. Onko nainen hyväkin tuttusi?

Henricus: Tuota... jospa yritän selittää siellä kalamajalla...
(*viittilöi Makkosta vaikenemaan*)

Kaarle ja Henricus poistuvat. Makkonen jää sönnöttämään vielä jotain vahvan verbin taivutussääntöä.

Jaakko kokeilee kuoronsa kanssa uusia oivalluksiaan

Jaakko (*kopauttelee kahta alasinta rautanaulalla innoissaan*):

Laa... LAA! Toistakaa: Laa... LAA! Huomaatteko?!
Tästä puolet pienemmästä alasimesta lähtee täsmälleen
octaviuksen verran korkeampi ääni kuin suuremmasta!

Katariina: Jaa...? Mitäs se mahtaa meinata?

Jaakko: No sitä, että äänen korkeus on suoraan
verrannollinen värähtelevän kappaleen
massaan!

Linnéa: Ihanaa! Mutta miksi pienempi
alasin on käännetty nurinpäin?

Jaakko: No kun se ei olekaan mikään tavallinen alasin. Se on ylösalasin!

Ja sama toimii myös jännitetyllä lampaansuoella! Kuunnelkaa!
Tällainen ääni syntyy, kun näppäilen tätä pitkää suolta...
Ja tällainen... puolta lyhyemmästä!

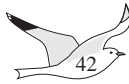
Aurora: Mestari hei... Eikös se yks reikkalaine... se Pytakóoras jo...

Jaakko: Hiljaa! Pythagoraan teoreeman mukaan lampaansuolen NELIÖ
on vakio! Me mullistamme... minä mullistan koko musiikin
historian!

Linnéa (*huokaisee*):

Ihanaa!

Jaakko: Ut-re-mi-fa-sol-la! (*kuoro toistaa*)

Linnéa: Ihanaa!

Jaakko: Hiljaa! Nyt munkit pois mielestä! Otetaan seuraava säveltäpailu-harjoitus: opetan teille hauskan ja tarttuvan melodian, jonka avulla opitte helposti sävelasteikon eri portaat (*jakaa nuotit*). Laulun säkeet alkavat nerokkaasti tavuilla ”ut-re-mi-fa-sol-la”!

“*Ut queant laxis*”

*Ut queant laxis
Resonare fibris
Miragestorum
Famuli tuorum
Solve polluti
Lábii reatum.*

Sancte Johannes

Jaakko: No niin! Eikös vain ollutkin tarttuva melodia? Huomaatte, että...

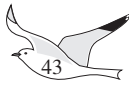
Aurora: Ei kyllä minusta... (ryntää *sepän rakentaman koneen äärelle*):
Minä osaan paremman rallin!

Katariina: Aurora!

Aurora alkaa laulaa ja säestää itseään soittokoneella. Jaakko ällistyy niin, että jää katsomaan suu auki.

”*Munkki-doremi*”

*DO-nitsissa reikä on,
RE-ikä nauttimatta jää!
MI-kä maku verraton,
FA-riini kun viehättää!
SO-kereiden kuningas,
LA-psen suussa aistikas!
SI-siliassakin on
donitsi munkkein kunkku, DON!*

Kaikki: *DO-nitsissa reikä on...*

Jaakko (*kakistelee kurkkuaan hämmentyneenä*):

Noo... ihan hyvä. Vähän vaikea melodia vain...
ei se jää millään korvaan!
Mutta...öö... lopetetaan tältä päivältä.
Muistakaa harjoitella *Ut queant laxista!*

Kurittomat nunnat rientävät kulisseihin "Munkki-doremia" hyräillen.

Kruununvoudin juonia verotuksen kiristämiseksi

Vouti (*tarkastelee pergamenttiä*):

Ei muka raha veroihin... ja meidän verokertymä näyttää pitkä miinus. Kyllä sitä kirkolle vakuutellaan, että raha löyty, mutta kun rehellisesti menee ovelle veroa keräämään, niin yhtäkkiä laarit ja lompakat ovat tyhjäät... Nämä Espoon viheliäiset kitupiikit!

(*katsoo toista paperia*):

Ja sitten vielä tämä Kristian-kuninkaan ukaasi...
Meidän on kovennettava otteita. Pyöveli! PYÖVELI!

Pyöveli (*verinen nahkaesiliina, huppu ja kirves*):

Vouti kutsui?

Vouti: Espoon virkakoneisto tarvitse hyvin koulutettu ja ammattitaitoinen väki. Pestaan sinut veroimiston määräaikainen työntekijä – tehtävänä Espoon veronkannon tehostaminen!

Pyöveli (*katsoo taskukirjaansa ja vastaa sitten hyvin monotonisella äänellä*):
Tässähän saa jo muutenkin juosta asiakkaan pää kolmantena pyöränä, että ehtii revetä joka paikkaan! Lupasin hoitaa syysmarkkinoiden hirttäjäiset. Ja se inkvisiittio näyttää olevan nouseva ala... Pitäisi saada päätä auki silläkin suunnalla...

Vouti: Pää kiinni! Käymme työhön välittömästi.
Normaali suoritusperustainen palkkaus – ylitöitäkin saatetaan joutua tekemän.

Pyöveli: Tässähän voisi riittää töitä pikkuveljellekin!
Saanko ottaa hänet mukaan?

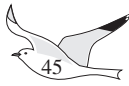

- Vouti:** Senkun otat! Tärkeintä on, että homma hoitu!
- Pyöveli:** Mahtavaa! Toimimme yhdessä... ”Pyö ja sen veli”! *(liikuttuu)*
Äitivainaa on meistä vielä ylpeä...
- Vouti:** Lakkaa vetistelemästä! Kamat kasaan!
Voi tulla äkkilähtö, mutta yrittäkää roikkua mukana!
- Pyöveli** *(huitaisee innoissaan kirveellään):*
Yleensä asiakkaat roikkuvat – en minä...
- Vouti** *(poistuu kulisseihin):*
Äläkä heilu sen kirveesi kanssa!
En tahdo yhtään veripisara minun uusi viitta!
- Pyöveli** *(ontuu perään ja rallattelee):*
Leikkaus on joka viikko, kalautuspäivä keskiviikko!

Makkonen uskoutuu sepälle – ja tekee ehdotuksen

Makkonen juoksee taakseen vilkuillen lavalle ja törmää vahingossa Antti Kallenpoikaan, joka on juuri nostamassa pihdeillä jotain esinettä ahjosta. Sepällä on silmillään Makkosen silmälasit!

- Makkonen** *(huohottaen):*
A-anteeksi... ei ollut tarkoitus! Minä...
- Antti:** Minun tässä kuuluu anteeksi pyytää... olin niin keskittynyt tähän keihäänkärkeen, etten huomannut tuloanne.
Mutta tähän vapisette...? Pakenetteko jotain?
(vilkaisee Makkosen tulosuuntaan)
- Makkonen:** No tuota... en oikeastaan. Sanotaan vaikka, että olen allerginen kuumille munkeille *(virnistää merkittävästi)*.
- Antti:** Ahaa? Taidanpa ymmärtää...
- Makkonen:** Sinä... te olette siis se kuuluisa keksijä ja seppä...
- Antti** *(myhäilee):*
No, kuuluisuudesta en tiedä, mutta... onhan sitä yhtä ja toista tullut tehtyä.

Makkonen: Sinä... voidaanhan sinutella? Sinä olet, Antti, varmaan ainoa koko kylässä, joka näet asiat niin laajakatseisesti, että ymmärrät, mitä sanon! (*keskittyy ja miettii kuumeisesti, miten sanansa asettelisi*) Antti... minä olen jotenkin joutunut tänne menneisyyteen... ja haluaisin nyt päästä takaisin kotiin!

Antti (*pudottaa vasaransa*):
Menneisyyteen? Selittäkäähän... tarkoitan, selitähän tarkemmin...

Makkonen: Niin, jysähdin yhtäkkiä yli viisisataa ajastaikaa taaksepäin!! Ööö... vähän sama kuin jos sinä heräisit viikinkien sotatorven törähdykseen... tai jotain!

Antti: Tuota tuota... Avarakatseinen ehkä olen, mutta nyt on melko vaikea käsittää, että...

Makkonen (*näyttää kelloaan*):
Katsohan tätä rannekelloani...
Tällaisia osataan tehdä vasta joskus 400 vuoden kuluttua!

Antti (*alkaa tarkastella kelloa*):
Kello? Miten tästä muka aikaa voi lukea,
kun aurinko ei osu siihen?
Sehän oli piilossa hihasi alla! (*istuu kokoamaan ajatuksiaan*)

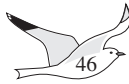
Makkonen: No kun... mitään aurinkoa ei enää tarvita!
Kellon viisarit liikkuvat itseksensä... tai siis... Antti,
siinä on sellainen pienempien paristo... ääh... sellainen...
sellainen judanssi, joka...

Antti: Judanssi? Olisit heti sanonut, että siinä on JUDANSSI!
(*katsoo kelloa ihailleen*)
Turkanen... Sinä tulet siis... tulevaisuudesta?!
Ja tiedät, mitä tulee tapahtumaan... siis NÄET TULEVAI-
SUUTEEN?

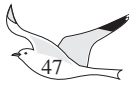
Nooo... kerrohan vaikka... mikä on Suomen pääkaupunki
2000-luvulla!

Makkonen: Helposti... Se on Helsinki!

Antti puhkeaa nauruun, johon Makkonenkin huomaa yhtyvänsä.

- Antti:** Ei kun ihan tosissaan...
- Makkonen:** No, tuo oli nyt vähän huono esimerkki... mutta...
- Antti:** No entäs... missäs meidän ja itänaapurin raja kulkee?
- Makkonen:** Hah! Ryssät on kuule nykyään... (*vaikenee yhtäkkiä*)
Antti... ymmärräthän, etten taida voida oman aikani asioista sinulle juuri kertoa? Voisi mennä tulevaisuus pahasti sekaisin!
- Antti:** Hmm... (*katsoo rannekelloa vielä kerran, vetää sattumalta nupista ja pyörittää sitä*)
Hei... tästä pienestä nupista vääntämällähän voi liikutella näitä klasin alla olevia... ööö... juttuja?
- Makkonen:** Joo, viisareita... joskus niitä pitää vähän säädellä, jos...
- Antti:** No kyllä minä nyt alan uskoa sinua!
Ensin tuntui siltä, ettei ne liiku lainkaan! Tämähän on hauska...
- Makkonen** (*huomaa yhtäkkiä Antin nenällä olevat lasinsa*):
Heei!!
- Antti:** Mitä nyt?
- Makkonen:** Mistä sinä nuo olet löytänyt? Minun silmälasini!!
(*tempaa lasit itselleen*)
- Antti:** Jaa nuo? Berlin maksoi niillä yhden keihäänkärjen.
Ne suojaa hyvin kipinöiltä, kun isken alasinta!
Tosin näkökyky hämärtyy... tulee paljon enemmän huteja!
- Makkonen** (*asettaa lasit nenälleen*):
Minä taas näen niillä paremmin!
Meidän aikanamme osataan tehdä jo tällaisiakin!
- Antti** (*huokaisee ja katsoo Makkosta uteliaana*):
Täytynee sitten vain uskoa...
Mutta mitä minä vois sinun hyväksesi sitten tehdä?
- Makkonen** (*ottaa liikuttuneena toista kädestä*):
Antti... tarvitsisin Taicawarpaan... sen nahkapussin,
joka on Elovenalla.

- Antti:** Jaa? Ai sen..? Ööö... ei taida ollakaan mikään helppo juttu. Elovena sai sen kasvatti-isältään, joka vannotti pitämään siitä hyvää huolta...
- Makkonen:** Tiedän... mutta voisin... tuota... ehkä palkinnoksi... kertoa hieman, minkä kimpussa kaltaisesi ideanikkarin kannattaisi puuhailla...
- Antti:** Tarkoitatko...?
- Makkonen:** Ehkäpä...
- Antti :** No, jos minä... yrittäisin saada sen varpaan Elovenalta lainaksi – vähän niin kuin vuosihuoltoon!
(*innoissaan*): Mutta kerro jo jotain...
- Makkonen:** No vaikka... ööö... puhelin!
- Antti:** Mitä puhelit?
- Makkonen:** Ei kun puhekone – puhe siirtyy lankaa pitkin matkojen päähän sellaisesta... sellaisesta “kaiutinlaatikosta” toiseen, ja...
- Antti** (*epäuskoisena*): Taidat vain pilailia kustannuksellani..?
- Makkonen:** Äääh... no, okei! Niin pilailin... ei se lanka olekaan siinä kovin tärkeä. Puhe saadaan lopulta siirtymään ilmassa... jotenkin niin kuin... äääh...
- Antti** (*innostuu*):
Ahaa? Tarkoitatko niin kuin... taajuusmoduloituja kantoaaltoja tai jotain?
- Makkonen** (*ällistyy vuorostaan*):
No... no jotain sellaista!
- Antti:** Miten nerokasta...! Ja yksinkertaista!!!
(*alkaa heti mielessään suunnitella uutta ihmekonetta*)

”Telefooni Bembölessä” (Makkonen ja Antti)

M: *Keskiajan Bembölessä seppä-Antti kerran
telefoonilaitoksesta ymmärsi sen verran,
että jospa jostain väinen pitkän kantoaallon saa,
niin tuo aalto äänen kauas, sangen kauas kuljettaa.*

*Tuumi hetken, aprikoi:
– No, oispa hauska juttu:
soittelis ja tekstailisi ystävää ja tuttu!
Mutta mistä helkutista kantoaallon saisi,
joka kaikki kauniit sanat kauas kuljettaisi?*

M: *Seppä-Antti, viisas setä, kommervenkit keksii,
tietää viisas varsin hyvin, mikä keino tepsii:*

A: *Kanto saadaan petäjystä, aallot meren lahdista!*

M&A: *Espoon tuntee kaikki joskus puhelimen mahdista!*

Makkonen (ojentaa nauraen käyntikorttinsa Antille):

Juuri niin! Ainakin melkein... Soitapas tähän numeroon,
kun saat puhelimen keksityksi!

Antti (tutkii korttia):

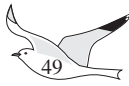
Hevosenenkä? Miksi kortissa on pieni hevosenenkä?

Makkonen: No... sehän on Espoon vaakuna!
Kyllä te senkin jossain vaiheessa vielä keksitte.
Katsos kun... minä taidan olla vähän niin kuin
Espoon kaupunginjohtaja...

Antti: ”Vähän niin kuin...” ?

Mimosa (juoksee paikalle ja keskeyttää):

LEIKARIT! Lyypekin leikarit ovat täällä! Kaikki koolle!
Heillä on meille paljon kerrottavaa!
LYYPEKIN LEIKARIIIIIT!!!

Lyypekin leikarit

Kylään saapuu outoa sävelmää soittaen kummallinen seurue: neljä hassusti pukeutunutta leikaria (harlekiini, linnanheidoksi pukeutunut mies, bardi ja ritari)

”Leikarien laulu”

*Traagikon, maagikon ja bardin luuttuineen
näet Espooseenkin tulevan
– käy vastaan riemuiten!
Leikarin, keikarin, harlekiinin ruutuineen
kuulla saat sä kertovan
nyt suuren uutisen!*

Bardi: Hoi, te Räävelin takapihojen metsäläiset!
Me Lyypekin hansakaupungin iloiset soittoniekat
tuomme teidänkin nokisten kurkihirsienne alle
terveiset suuren meren takaa!

Harlekiini: Mitä te haluatte tietää?

Kaikki katsovat hölmistyneinä toisiinsa.

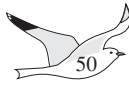
Ritari: Mitä haluatte tietää?

Elovena (*rohkaisee mielensä*):
Mikä on Pariisissa nyt muotia?!

Harlekiini: Pariisissa? Sellaiset housut, että napa...
(*tempaisee ritarin housuja reilusti alemmas*)
... ja persvako näkyy!
(*kaikki nauravat*)

Bardi: Katsokaa mitä tapahtui, kun Henrik Purjehtija Portugalista ohjasi
laivansa maailman reunalle asti ja kurkisti alas!
(*muodostaa käsillään kehän, jonka reunan yli ritari kurkistaa*)

Linnanheito (*puhuu falsetissa*):
Ja katsokaa mitä tapahtui, kun Konstantinopolin kaupunki joutui
turkkilaisten käsiin!
(*lyö bardia viuhkallaan päähän, jolloin tämä putoaa
teatraalisesti polvilleen*)

Hildegard: Onko Rooman mahti todella murskattu,
niin kuin meille on uskoteltu?

Linnanaito: Rappio on turmellut roomalaisia jo neljäsataa vuotta!
Turkki antoi armoniskun!

Ritari: Mehmed II:n sanoja lainataksemme “Rappiolla on hyvä olla”!

Makkonen (nauraen):
Ei paina huolet – ei rasitu polla!

Kaikki hiljenevät ja kääntyvät katsomaan Makkosta. Leikaritkin hölmistyvät hetkeksi.

Harlekiini: Loistavaa riimittelyä, rouva!
Näen, että teitä odottaa suuri tulevaisuus!

Makkonen saa pienet väliaplodit kansalta ja nyökkäilee oikealle ja vasemmalle vaivautuneena.

Bardi (huomaa Berlin-munkin rahvaan joukosta):
Kas, munkki Berlin! Oletko tuntenut pyhäinjäännöksen voiman?
(yleisölle):
Tämä mies se osti viime käynnillämme kallisarvoisen aarteen,
Johannes Kastajan varpaan! (naurua)
Montako tuoppia oletkaan, puhdas sielu, sillä itsellesi taikonut?!
(lisää naurua)

Bardi ja ritari nostavat onnetoman munkin ylös tuoliltaan ja taluttavat kaikkien nähtäväksi.

Berlin: Tarkkoihin lashkelmiin... ja muishtiinpanoihini perushtuvan
tilaston mukaan... yhden!

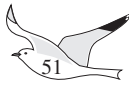
Kaikki räjähtävät nauramaan.

Ritari: Älä sure, tällä kertaa meillä on sinulle jotain vielä arvokkaampaa!
Tällä voit voittaa itsellesi silkkää rahaa:
postimerkki ja kuori Paavalin kirjeestä efesolaisille!
Jokaisen keräilijän unelma! Paljonko tarjotaan?

Kansa ryntää katsomaan rahat ja nahat käsissään!

Makkonen: Näyttäkääs! Onko se aito?

Ritari: No on! Katsokaapa tuosta:
“E-Fe-So-Lai-Sil-Le”...

Makkonen: Tarjoan siitä... öh... vaikka lapsenlapseni valokuvaa!
(kaivaa laukustaan kuvan):
Katsokaapa tuosta: Velmaviola... vangittuna paperille!

Kansa kavahtaa pelästyneenä taakse päin.

Ritari (*menettää myös hetkeksi itsevarmuutensa*):
Huijausta! Mutta m-menköön!
(*nappaa kuvan ja luovuttaa kuoren*)

Linnanneito: Ja nyt, rauhoittukaa... rauhoittukaa...
Kuulkaa, miten nuori kaunis neito ratkaisi ison sodan!

”Jeanne d’Arc” (*rap*)

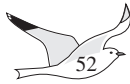
*Sotaa käydään Ranskanmaalla, kuten kaikki tietää.
Engelsmannin hirmuteot maalaisväki sietää.
Siell’ taistelujen keskellä yks mökki seisoo soma,
se mamman sekä tyttärensä Johannan on oma.*

*Taistelu on alkanut, ja sotorvi pauhaa.
Engelsmanni heti rikkoo pikkumökin rauhaa.
Partasuinen punatakki säästölippaan ryöstää,
avuttoman mamman vielä hengettömäks’ työstää.*

*Johanna tään kaiken näkee piilokomerostaan
ja pakoon juostessaan näin vannoo: tämän tulen kostaan!
Kuin ihmeen kautta nukahti hän keskeen viljapellon,
silloin kuuli kumisevan taivahisen kellon!*

*Silmänsä kun avas, silloin miekka taivahasta
putos – onneks’ vahingoittamatta tyttölasta!
Taivahisen tehtävänsä tyttö silloin kuuli,
ihmetteli pyöreänä koko alahuuli.*

*Johanna, sä kädessäsi pitelet nyt miekkaa,
jolla pehmittää voit engelsmannin peitsiniekkaa!
Kun sä itsees luotat sekä taivaan johdatukseen,
sä joukkoinesi koet vielä aikamoisen sukseen!*

*Tyttö oli luonteenpiirteet saanut enkeliltä,
ja päivänkilo hiuksissaan hän näyttikin myös siltä.
Hän komentajaks' päästyänsä vainolaiset niittää,
ja sotajoukot urheata johtajaansa kiittää.*

*Mut mitä teki kuningas, tuo hallitsija paras?
Hän kunnian vei itselleen kuin luihu taskuvaras
ja yllättävää voittoa näin juhli paraatissa
ratsain joukon edessä kuin saapasjalkakissa!*

*Ja saiko tyttö palkkansa, sä ehkä tahdot tietää?
Ei alhaissäätyläisen kunniaa voi hovi sietää.
Siis kuningas se osoittikin olevansa nolla,
kun antoi pikku Johannamme – kuolla roviolla!*

Harlekiini: ”Näin päättyy pimeä keskiaika – ja alkaa väliaika!”

– ***wäli aika*** –

Kristianin veroruuvi kiristyy

*Kirkonmäelle saapuvat Kristian-kuninkaan vouti ja huovit. Nääntynyttä rahvasta
kulkee jonossa laulaen ja valittaen.
Seppä korjaa venytyspenkin väkipyörää.*

”Espoolaisten valitusvirsi”

*Oi, kuuletko laulumme hiljaisen,
kun me katseemme puoleesi luomme?
Vei vouti tuon leipämme viimeisen
– enää haisevaa vettä me juomme.*

*∴: On kuninkaamme selkensä kääntänyt,
veron raskaan me joudumme maksamaan.
Siksi sinuun olen valmis mä turvaamaan
– Pyhä Jumala, sä Espoota siunaa!∴:*

Vouti: Ja nin olckon Suomen kansakunnalle tiedocksi, että itse kuningas Kristian Oldenburgilainen on verolaki säätänyt maassa kiristettäväksi tämä päivä alkaen. Kukin voutikunta maksa kruunulle ikkunavero, kenkävero ja sienestäjät lisäksi suppilovahvero...

Antti: Suppilovahveroa? Tuossa täytyy kyllä olla joku käännösvirhe?!

Vouti: Hiljaa tai maksatte vielä keltavahverokin!
Vanhat verot nelinkertaistetan! Voudin taloa, jossa veroasiat käsitellän, kutsuttakon vastedes Espon verotoimisto.
Sitä ympäröivä aukio nimitetän “Äyriaukio”.

Antti: Kas kun ei “Oravannahkatori”...

Kansa hirnahtaa.

Vouti (*vimmastuu Antille*):

Sanakin vielä, niin joudutte tuomiolle kruunun halventaminen!

Nin ickään Espoon kansalaisia kehotetan luovuttaman kruunulle seudulla tiettävästi suuren verosaaliin kanssa piilotteleva entinen kuningas Kaarle Knuutinpoika! Meillä on kyllä keinot, joilla saamme puristetucksi teiltä ne tiedot kuin haluamme!

Kansa jupisee.

Vouti: Uutena verona kerätään vielä lähdevero, jonka tarkoitus on...

Antti: Lähdevero?! Hah... täytynee sitten alkaa juoda Vantaanjoesta!

Vouti (*pinna palaa*):

Nyt riitti!! Hänen majesteettinsa minulle suomien oikeuksien turvin... varoittavana esimerkkinä muille... tuomitsen tämän kyläsepän kidutettavaksi venytyspenkissä! Epäilytnä kruunun halventaminen! Ja pimeä oravannahkakassa!

Toinen huoveista kuiskaa jotain voudin korvaan.

Vouti: Lisäksi hänen hallussa kerrotan olevan kallisarvoinen pyhänjäännös, joka kuuluu kruunulle!

Huovit tarttuvat seppään, kiinnittävät hänet penkkiin ja alkavat vääntää väkipyörää. Kansa vetäytyy peloissaan kauemmas.

Huovi (*yrittää kiertää väkipyörää, mutta potkaisee sitten harmissaan penkkiä*):
Eihän tämä juuttaan penkki toimi!
Mitä se pyöveli on taas tunaroinut!?

Antti: No ei toimi niin! Olin juuri korjaamassa sitä,
kun tulitte keskeyttämään...

Vouti: No helveti... osatteko korjata sen?

Antti: No... joo. Väkipyörästä oli irronnut pari ruuvia... ja hihnaakin
olisi kiristettävä. Ei se muuten tunnu missään.

Vouti: Korjatka! Kiristäkä veroruuvi!

Seppä irrotetaan korjaamaan penkkiä.

Vouti (*jupisee sillä välin itsekseen*):
Minun on saatava selville Kaarle Knuutinpojan olinpaikka!
Ja pyhänjäännös... Ja se saamarin pappi,
jonka kerrotan piilottelevan Kaarle!

Seppä kiinnitetään uudelleen kidutuspenkkiin. Huovi kiertää väkipyörää, joka kirskuu lupaavasti.

Antti: No nyt tuntuu toimivan! Argh...

Vouti (*hykertelee julmasti*):
No niin! Missä on Kaarle?!

Antti: Aaah... hyvältä tuntuu!

Vouti: Taicawarvas?!!

Antti: Aaaaarghhh!

Vouti: Entä pappi Henricus?!!!

Elovena (*riuhtaisee itsensä irti Berlinin ja Linnéan otteesta ja ryntää pelastamaan rakastettuaan*):

Antti-rakas! Kerro heille... Päästäkää hänet irti!

Vouti (*silmät välähtäen*):

Jasso... neiti taitaa olla kyläsepälle tärkeäkin tuttu?
Tieto lisää tuska!
(*vinkkaa huoveille, jotka paiskaavat Elovenan Antin päälle,
sitovat hänet kiinni ja alkavat väöntää väkipyörää*)

Antti: Aaah... tuntuu aina vaan paremmalta...

Elovena: Iiih...

Henricus (*juoksee paikalle*):

SEIS! Jumalan nimessä!! M-minä olen Henricus!
Saatte T-taicawarpaan!!
(*vetää nahkapussin Elovenan rintojen välistä*):
Tässä teille Johannes Kastajan varvas... säästäkää tyttöni!

Vouti (*hymyilee leveästi*):

Tämä pieni luupalako se nyt on? Kuuluisa Taicawarvas?
(*nyökkää huoveille, jotka alkavat irrottaa hihnoja*)

Vouti (*maiskuttelee huuliaan häijyisti*):

Heh? Nytkö voin toivo siis mitä vain? No...ööö...
tulckon Bembölestä Finnoohon menevästä polusta...
mutkainen ja kuoppainen IKUISIKSI AJOIKSI!!!

Voudin miehet hörähtävät. Kansa vaikeroi.

Vouti (*innostuu*):

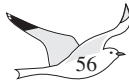
Älckön Nouxioissa enä koskaan esintycö jääkarhuja!
Ja täytytköön garderobini hienoilla parisilaisviitoilla!

Huovi: Oh, lá lá...

Vouti miehineen lähtee nauraen paikalta.

Vouti (*hykeretelee mennessään*):

Tämän avulla löydämme vielä Kaarlekin!
Ja tietäkä, te Espoon viheliäiset, että tulette tunteman
myös kirkkolaki kaikessa ankarudessa. Itse Turun piispa,
Olavi Maununpoika on pyynnöstäni valmistelemassa
inkvisitiotuomioistuimen kesäretki tänne hölmöläisten mäki...

Henricus: Piispa kyllä tietää, että laumani on puhdassydäminen!

Vouti: Se onkin kysymys sinun puuhat, Henricus!
Turussa ei olla mielissään siitä, että täällä julistettu
Pyhä Sana kansan kieli!

Henricus: Per Diabolum! Mitä sanoitte...?
(vaikenee äkisti ja kävelee hitaasti pois)

Kansa (*pulisee kauhistuneena*):
Meidän hyvä piispa, ei voi olla totta... Tämä nyt vielä puuttui...
(katsovat Henricuksen perään ja alkavat hajaantua kulisseyhin)

Antti ja Elovena jäävät kahden.

Elovena: Rakkaani... olen sinusta niin ylpeä... pelastit minut!

Antti: Onneksi et ehtinyt venyä paljoa! Olen sinua vielä pidempi.

Elovena: Niin... vähän kuitenkin venyin:
nimeni on lausuttava tästä lähin "Eloveena"!

Antti: "Eloveena"! Se kuulostaa niin puhtaalta ja terveelliseltä!
Mutta... menetimme Taicawarpan! Ja häikäilemättömiin käsiin...
Ja vielä inkvisiittio... mitä meille nyt tapahtuu?

Elovena: Antti... mikä se sellainen inkvisiittio on?

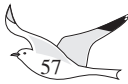
Antti (*silmät välähtäen*): Mennäänpäs tuonne pajan ylisille, niin näytän...

Polyfonian salat alkavat paljastua

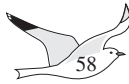
*Jaakko Klemetinpoika astelee mietteissään kirkkosaliin Doremi-laulua hyräillen.
Unohtamiaan nuotteja hakemaan tullut Linnéa huomaa miehen ja hiipii lähemmäs.*

Linnéa (*yhtyy hyräilyyn hetkeksi, mutta sanoo sitten ilkkurisesti*):
Vai ettei tuo tartu korvaan?

Jaakko (*säpsähtää*):
Eikun minä vain... tuota... testasin sen vaikeita interalleja!
Anna minun olla... (*istahtaa penkille*)

- Linnéa:** Jaakko... tarkoitan... mestari? Mikä on? Näytätte niin surulliselta...
- Jaakko:** Huomasitko... huomasiko sisar Linnéa mitään outoa niiden leikareiden lauluissa?
- Linnéa:** Leikareiden lauluissa? Nehän soivat kauniisti!
Aivan kuin taivaan kellot olisivat olleet mukana!
- Jaakko:** Niin juuri! He lauloivat polyfonisesti...
- Linnéa:** Mitähän mestari mahtaa tarkoittaa?
- Jaakko:** Sitä, että ne saamarin pellet lauloivat MONIÄÄNISESTI!
Joku on jo jossain keksinyt polyfonian!! Ennen minua...
(*huokaisee raskaasti*)
- Linnéa:** Mutta... älkääs nyt... Eihän se nyt ehkä ihan niin tavattoman...
pölyfoonista ollut? (*laittaa käden osaaottavasti toisen olalle*)
- Jaakko** (*kavahtaa nunnan elettä*):
Mitäs... sisar nyt...? Eihän... tällainen sovi!
- Linnéa** (*vetää kätensä hämmentyneenä nopeasti takaisin*):
O-olette oikeassa... eihän tällainen... minä vain... sitä minä vain,
että... minusta sinun keksimäsi... siis mestarin keksimä
pölyfoonia kuulostaa paljon kauniimmalta kuin niiden
leikarikomeljanttareiden pölyfoonia...
- Jaakko** (*kääntyy katsomaan nunnaa silmiin*):
Niinkö?
- Linnéa** (*nousee punastuen ja juoksee rivakasti lavan etualalle – seisahtuu hetkeksi katsoen kaukaisuuteen ja sopertaa*):
N-niin...
- Jaakko:** Tuota... sisar Linnéa?
- Linnéa:** Niin?
- Jaakko:** Osaattekohan laulaa suoraan nuoteista? Olen nimittäin... öh...
kaikessa hiljaisuudessa, yksinäisinä hetkinäni... vähän tutkinut
tuota polyfoniaa, ja... (*antaa Linnéalle paperinpalan*)

Linnéa: Oi... onko mestarilla uusi laulu? Saanko katsoa... tarkoitan siis...

Jaakko: Minusta olisi mukavaa, jos sisar koettaisi laulaa sitä!
Minä yritän säestää tuolta parvelta sillä sepän ihmekoneella...
(katoaa kulisseihin)

Linnéa: Mut...

Hämentynyt nunna jää hetkeksi tuijottamaan miehen perään, mutta alkaa sitten tutkia saamaansa nuottia tarkemmin. Laulun mykistävien ensisävelten kiiriessä kirkon mahtavassa akustikassa, hän päättää yrittää parhaansa – vaikka aluksi jännittääkin melkoisesti.

”Kolme kukkaa”

*Kolme kukkaa mun sydämeni tietä reunustaa,
mitään kauniimpaa olla ei vois.
Kolmen kukan lumo sydäntäni vaikka houkuttaa,
niitä koskaan en poimi mä pois.*

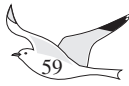
*Kukka ensimmäinen on niin kuin säde auringon,
terä kultapilven lailla häikäisee.
Lapsuuteni enkelin muistoissain saan takaisin
– kukka ensimmäinen taivaan aukaisee.*

*Toinen kukka tuoksullaan huumaa autereisen maan,
kaskimetsänkin se peittää uudelleen.
Syksyn kevääksi se saa, vuoripuron vapauttaa
– toinen kukka kasvaa luontoon hiljaiseen.*

*Kolmas kukka kuitenkin kaikist’ on ihanin,
sen läheisyys saa syömen laulamaan!
Mut sanan rakkauden liian myöhään lausuin sen,
siks’ kukan kolmannenkin jätin kasvamaan.*

*∴:Ei orvokit, ei jasmíinit, ei ruusut Eedenin
voi kauneudessa kilpailla sun kanssa, armahin
– kolmas kukka oot sinä vain∴:*

∴:Kolmas kukka oot sinä vain∴:

Linnéa (*ihastuksissaan*):

Miten kaunista! Jännittäviä sointuvärejä... ja ihana runokin!
Mistä mestari on sen...?

*Herkkä tunnelma keskeytyy arvaamatta kirkonkellojen lyönteihin.
Makkonen ja suntio Arvid Kuunonpoika tuodaan ranteet sidottuina paikalle.
Heidän takanaan tuodaan vielä kirkkoherra Henricustakin, joka kulkee
saattajiensa välissä kädet vapaina. Uteliasta rahvasta alkaa kokoontua paikalle.
Säikähtänyt Linnéa pujahtaa varjoihin.*

Makkonen joutuu inkvission käsiin

Tuomari (*paukuttaa nuijalla pöytää*):

Hiljaisuus! Oikeudenistunto alkaa. Käsittelemme tänään kolme tapausta, joista kaikissa on kyseessä mitä vakavin asia. Ensimmäiseksi katolinen kirkko vastaan suntio Arvid Kuunonpoika. Syyttäjä lukekoon syytekirjelmän.

Syyttäjä:

Herra tuomari, vastaaja syytetään siitä, että hän on yksissä tuumin ja täysissä järjissään mennyt ja nainut itselleen kolme vaimoa. Esitän, että kirkkomme laki astuu hänen kohdallaan voimaan kaikessa ankaruudessaan, ja että vastaaja tuomitaan kolmen vuoden ehdolliseen roviolla polttamiseen!

Tuomari:

Onko syytetyllä mitään sanottavaa puolustuksekseni?

Arvid Kuunonpoika:

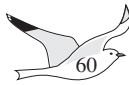
Herra tuomari... mä olen vaa sitä miältä, että... että...
kun yksinnaiminen on poikamiähelle vähä liianki tuttua...
ja sit et eiks kaksinnaimine oo niinku rikos?

Nii et siks mä meinas et... kyl kolme o varmaa passeli määrä...

Syyttäjällä ja tuomarillakin meinaa pokka pettää, mutta kumpikin onnistuu hillitsemään itsensä.

Tuomari (*neuvottelee kuiskutellen syyttäjän kanssa hetken*):

Syyte hylätään! Kolmessa anopissa on teille riittävästi rangaistusta! (*paukuttaa vasarallaan pöytää*)
Seuraavaksi tapaus katolinen kirkko vastaan kirkkoherra Henricus...

Kansa (*kohahtaa*):

Henkka?!

Syyttäjä: Kirkkoherra Henricus on syyllistynyt epätavalliseen rikokseen kirkkoa vastaan. Hän on useiden todistajien mukaan saarnannut Pyhää Sanaa likaisella rahvaan kielellä!

Kansa alkaa kohista.

Tuomari Hiljaisuus! Mitä syytetyllä on tähän sanottavaa?

Henricus: Te Deum... gloria Patri et Filio... et Spiritu i sancto... clamavi ad te Domini...

Tuomari (*nuijii pöytäänsä raivoisasti*):

Lopettakaa tuo munkkilatina!! Vastatkaa selkokielellä, oletteko vai ette ole syyllistynyt...

Henricus: Agnus Dei... Spiritus fortis virgo... Carpe diem!
Taraxacum officinale! Pätela véscä!

Tuomari: Vaihtakaa kieltä tai tuomitsen teidät kaakinpuhun ilman puolustuspuheita!!

Henricus: Herra tuomari... koettakaa nyt päättää, kummalla kielellä toivotte minun puhuvan. Haluatteko ymmärtää, mitä sanon? Haluatteko, että seurakuntakin ymmärtää saarnani?

Tuomari: No totta helvetissä haluan! Siis... öö...

Linnéa (*yleisön joukosta*):

Henricus on oikeassa! Euroopassa on nyt suurta muotia "tulla kaapista ulos", saarnaamaan kansan keskuuteen sen omalla kielellä!

Tuomari (*huomaa jääneensä ansaan ja karjaisee vimmoissaan*):

Hiljaa tai annan hajottaa istunnon! Halvennatte oikeutta... ja kirkkoa!! Ja te... (*kääntyy Henricuksen puoleen*):
Poistukaa oikeussalista!! Syyte hylätty!

Henricus kumartaa ja poistuu arvokkaasti. Kansa puhkeaa suosionosoituksiin.

Tuomari (*kokoaa itsensä*):

Seuraavaksi tapaus Espoon kihlakunta vastaan... ööö...
toistaiseksi tunnistamaton nainen, jota epäillään noituuden
harjoittamisesta julkisella paikalla!

Syyttäjä (*ojentaa tuomarille krusifiksin*):

Herra tuomari... otin mukaan tämän krusifiksin...
varmuuden vuoksi!

Tuomari: Toimiikohan se enää? Eikös siitä mennyt
viimeksi toinen käsivarsi poikki?

Syyttäjä: Paikkasin sen jeesusteipillä.

Tuomari (*katsoo lopputulosta ihailleen*):

Kiitettävää oma-aloitteisuutta, nuorimies!
(*kääntyy Makkoseen päin*):
No niin... Onko teillä nimeä? Ja kotipaikkaa?

Makkonen: Corqueta Makkonen... Espoon Kumpyölistä.
Mutta haluaisin sanoa, että...

Tuomari: Espoon mistä? Kum...?

Makkonen: KumPYÖLISTÄ! Jaa... teillä se on varmaankin vielä Gumböle!

Tuomari: Asutte muka Gumbölen metsässä? Siis aivan jääkarhuja
kuhisevan Nouxion tuntumassa? Ja noissa vaatteissa??

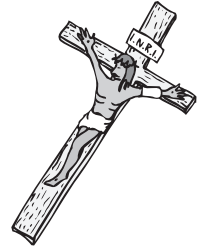
Makkonen: Joo, mutta haluaisin täsmentää, että...

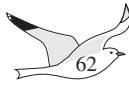
Tuomari: Hiljaa! Saatte kyllä suunvuoron aikanaan. Syyttäjä?

Syyttäjä: Herra tuomari... tämä metsäläinen on tullut vastikään kyläämme,
ja hänet on tavattu useita kertoja vehkeilemässä itse Saatanan
kanssa! Hänen hallustaan on löydetty mitä merkillisin kapine,
jonka käyttötarkoitusta eivät oppineimmatkaan
seurakuntalaisemme ole pystyneet selvittämään.
Ainoa selitys on yhteydenpito Pimeyden Ruhtinaaseen!

Rahvas tekee ristinmerkkejä aina, kun kuulee sielunvihollisen nimen.

Tuomari: Saisinko nähdä tämän "kapineen"?

Makkosen matkapuhelin ojennetaan tuomarille.

Syyttäjä: Vastajaan on nähty käyttäytyvän sen kanssa tähän tyyliin...
(*ottaa kämmykän ja matkii Makkosen yhteydenottoyrityksiä*):
“Haaloo! Halloo! No voi Perkeleenperkele!”

Makkonen: No tätä on kieltämättä vähän hankala selittää, mutta...

Tuomari: Teillä ei ole vielä puheenvuoroa! Vastatkaa vain lyhyesti, oletteko käyttäytynyt syyttäjän kuvailemalla tavalla?

Makkonen: No... ääh! Olen, mutta...

Tuomari: Ja olette huutanut “Perkeleenperkelettä” avuksenne? Vastatkaa!

Makkonen: No voi saatanansaatana! OLEN!
Mutta saisinko nyt yrittää kertoa, miksi?

Tuomari: Kertokaa! Yrittäkää olla lyhytsanainen ja helppotajuinen – ja siistikää nyt Herran nimessä tuota suutanne!

Makkonen: No voi saat...toväki!

Monet aloittavat taas ristinmerkkiä, mutta ele jää kesken.

Makkonen: No niin... siis... katsokaas, kun... ensinnäkin... olen ööö...
Espoon kaupunginjohtaja...

Kaikki vilkaisevat merkitsevästi toisiinsa.

Tuomari: Olette... Espoon... KAUPUNGIN... johtaja..?

Makkonen: Niin, mutta ei siinä kaikki... olen sitä vasta... ööö... 540 vuoden kuluttua. Minä nähkääs... tulen... tuota... tulevaisuudesta!
Kaikki on Johannes Kastajan ja Taicawarpan syytä, ja...

Tuomari: Tulette TULEVAISUUDESTA? Ja kaikki on... sanoitteko
“Johannes Kastajan syytä”??

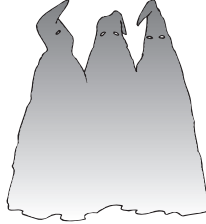
Makkonen: Joo! Ja yhden amanuessi Muinosenkin tavallaan... mutta...

Tuomari: Riittää! Emmeköhän ole kuulleet tarpeeksi?
Lakimme tuntee vain yhden rangaistuksen noituudesta...

Noitarumpu alkaa kumista. Inkvisitiokuorolaiset marssivat lavalle laulaen – ja sitoen samalla Makkosen kiinni tukevaan puupylvääseen. Pylvään juurelle kasataan olkia ja risuja.

”Inkvisitio-marssi”

Rovion, rovion, rovion,
sytätämme me näin rovion!
Tovi on, tovi on, tovi on!
Elämää sulla vain tovi on!

Berlin: Herra tuomari! (*rumpu ja skalmeia jatkavat taustalla*).
Pyydän saada puolustaa syytettyä! Olen vakuuttunut siitä, ettei hän ole noita, vaan mitä puhdassydämisin nainen, jolla... ööö...

Tuomari: ...puuttuu tavaraa tapulista? (*naputtaa päätään merkitsevästi*)
Mitä se puhe jostain ”taikavarpaastakin” oli?
Selvää noituutta! Hullu mikä hullu!

Berlin: No... vaikka sitten niin. Mutta noita hän ei ole... (*alkaa laulaa*)

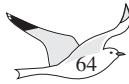
”Nainen tulevaisuudesta”

Hän saapui keskiaikaan,
kun uskoi Warpaan taikaan
tuo outo nainen nykyisyyden harso silmillään.
Myös noidaks’ ensin luulin,
kun kaukaa äänen kuulin:
– Oon sieltä, missä tekin vielä tuutte elämään!
Aaaa...

”Inkvisitio-marssi” (jatkuu)

Makkonen pylväineen nostetaan roviolavalle.

Povi on, povi on, povi on!
Täynnä syntejä tuo povi on!
Ovi on, ovi on, ovi on!
auki helvettiin nyt ovi on!

”Nainen tulevaisuudesta” (Berlin jatkaa)

*On kenties vieras täällä päin,
mut rehelliset silmät näin,
kun tarinansa oudon mulle kertoi äskettäin.
Ei tyttöparka kuolemaa
oo ansainnut, vaan rakastaa
hän totuutta ja Sanaa täysin puhtain sydämin.
Aaaa...*

*Hän lähtee vielä, tiedän sen,
kun ”Taicawarvas” määrää sen.
Mä toivon, että nainen pääsee irti kahleistaan!
Aaaa...*

Inkvisitiokuoro: *Rovion, rovi...*

Tuomari (*hiljentää kuoron nuijankopautuksella*):

RIITTÄÄ! Olemme kuulleet syytteet ja puolustuspuheet.
Jäljellä on vielä kaiken paljastava totuuskoe. Noitakoe!

Makkonen: Noitakoe? Heitätte minut jokeen? Jos uppoan, olen noita...?

Tuomari: Ei... me sytytämme rovion! Jos palat, olit noita. Pyöveljet!

Noitarumpu kumisee. Kaksi huppupäistä pyöveliä astuu esiin tulusten kanssa – ja yrittää sytyttää olkia. Miesten kaapujen selkämyksissä tekstit ”PYÖ” ja ”VELI”.

Pyövelin veli: Hemmetti...!

Pyöveli: No mitä nyt?

Pyövelin veli: Piikivi jäi keittiön pöydälle!

Pyöveli: Käytä likiarvoa! Etsi joku sinne päin oleva kivi!

*Pyövelin veli nappaa maasta tavallisen kiven ja yrittää iskeä kipinää.
Oljet eivät ota syttyäkseen.*

Makkonen (*saa idean*):

Tuosta ei taida tulla mitään. Kokeilepa tällä!
(*onnistuu kaivamaan sidotuilla käsilläänkin taskustaan sytkärin
ja napsauttamaan sen päälle*)

Kaikki läsnäolijat heittäytyvät pelästyneinä maahan.

Pyöveli: NOITA!!! Nä-n-äittekö, herra tuomari!?
H-hän teki tulen SORMILLAAN!

Tuomari (*kohottaa nopeasti krusifiksin eteensä, Makkosta kohti*):
N-näin kyllä... hän sinetöi juuri oman kohtalonsa. Pyöveljet!!
MIKSEI ROVIO JO PALA?!

Berlin: Hetkinen!! Pyydän saada kiinnittää huomiotanne...

Tuomari: Munkki Berlin, puolustukseltanne taisi juuri pudota pohja?

Berlin: Päinvastoin, herra tuomari! Tuomittu tarjoaa tulta oman rovionsa syyttämiseen! Tämä jos mikä osoittaa, että hän ei ole noita, vaan tavallinen... ei, ei edes tavallinen, vaan tavallistakin puhdassydämisempi ihminen! Hän olisi valmis uhraamaan oman elämänsä, jotta näkisimme...

Tuomari (*samanaikaisesti Berlinin kanssa*):
...inkvisition mielettömyyden!

Berlin: ”Espoon ensimmäinen noita syytti itse oman rovionsa”...
Näinkö me haluamme nimemme säilyvän jälkipolville?!

Tuomari (*on pitkään hiljaa*):
Munkin mielestä tuomio on sittenkin vapauttava...?

Syyttäjä: Ai sunkin mielestä?

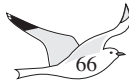
Tuomari: Eikun munkin! Munkki Berlin, puhut viisaasti!
Noita ei täällä ole liikaa!

Berlin (*vilkaisee Makkoseen päin*):
Ai noita?

Tuomari: Eikun noita viisaasti puhuvia miehiä. Mutta tämä olcon ainoita vapauttavia tuomioitani pitkiin aikoihin!

Berlin: Ainoita?

Tuomari: Näin olcon! Vapauttakaa noita... öh... noita siteitä sen verran, että muukalainen pääsee astumaan alas joukkoomme!
Syyte hylätään. Tuomioistuin hajaantukoon!

Pyöveljet tekevät työtä käskettyä. Tuomari, syyttäjät ja rahvas alkavat poistua.

Makkonen (*laulaa spontaanin kiitoslaulun*):

Paljon kiitoksia, paljon kiitoksia!

Mielelön munkki kävi Makkosella! Paljon kiitoksia!

Laulunsa päätteeksi Makkonen kapsahtaa Berlin-munkin kaulaan ja antaa tälle mojavon pusun keskelle suuta. Tässä tuoksinassa hän tulee tönäisseeksi Mikaelia, joka horjahtaa maahan.

Berlin (*sopertaa hämmennyksestä toivuttuaan*):

Ta-taicawarvas... alkaa TOIMIA!! Gloria Patri et filio...

Mikael kömpii Mimosan auttamana pystyyn. Kumpikin näyttää poistuessaan Makkoselle etusormea.

Makkonen: Näitkö? Nuo näyttivät minulle etusormiaan?

Mitähän he mahtoivat sillä tarkoittaa?

Berlin: Älä kiinnitä siihen huomiota. Se on hyvin ruma ele.

Nuorison tapa haistatella meille vanhemmille.

Meidän sukupolvemme näytti peucaloista.

Mitähän seuraavat keksivät...? (*poistuvat samalla kulisseihiin*)

Linnéan nunnanvala joutuu koetukselle

Jaakko Klemetinpoika ja Linnéa istuvat penkillä selin toisiinsa.

Jaakko: Kuulkaahan, sisar Linnéa... minusta tuntuu,

että teillä on ollut viime aikoina pieniä...

keskittymisvaikeuksia kuorossa...

Linnéa: Niin... ai mestarikin... sinäkin olet huomannut sen?

Jaakko: Vaikea olla huomaamatta... ajatuksesi lentelevät ties missä!

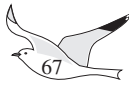
Ja diapentetkin ovat olleet luvattoman matalia.

Lisäksi olet alkanut hokea sitä ”ihanaa” vähän joka välissä...

vaikka nuotissa lukisi ”sanctum”!

Linnéa: No... kun minusta on alkanut tuntua viime aikoina siltä, että...

Jaakko: Niin minustakin!

Linnéa: Mitä?! S-sinustakinko? Ihanaa! Tarkoitan... ihanko totta?!
(alkaa näplätä nunnanpäähinettään)

Jaakko: Kyllä. Kun katselen sisar Linnéaa siinä eturivissä, niin...

Linnéa: Niin?? (riisuu päähineen ja päästäää hiuksensa vapaiksi)

Jaakko: Mahdattekohan suostua, jos... ööö... ehdotan teille jotain...?

Seuraavat kaksi repliikkiä tulevat yhtäikaa:

Linnéa (kääntyy äkisti miestä kohti): SUOSTUN!

Jaakko: Siirretään teidät takariviin! Niin yleisö ei huomaa... mitään...

Linnéa: Siis... MITÄ?!

Jaakko: Niin... että jos... (kavahtaa taakse päin) K-kukas te olette?!

Linnéa: Täh? Linnéa tietenk... suosikkisopraanos! Tai niin ainakin luulin...

Jaakko: Mutta mitä... teidän päällemme on tapahtunut? Tarkoitan... t-tehän olette...

Linnéa: Mitä minä olen?

Jaakko: Tehän... sinähän... sinähän näytät aivan... aivan... N-NAISELTA!

Linnéa: Jaakko... arvaa mitä! Minä OLEN nainen!

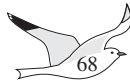
Jaakko: Niin... mutta kun... öööh... tuota... ehkä sinun pi-pitäisi ku-kuitenkin...

Linnéa keskeyttää Jaakko Klemetinpojan änkytyksen pitkällä suudelmalla.

Linnéa (katsoo toista syvälle silmiin):
Mitä minun pitäisi kuitenkin?

Jaakko (sekaisin yllättävästä suukosta):
Öööh... alkajaisiksi nyt vaikka... rikkoo nu-nunnanvalasi!

Linnéa (ponkaisee pystyyn ja kirmaa kulissehihin):
Mennään heti rikkomaan se!!

Jaakko (*tajuua hitaasti tilanteen ja sääntää perään*):

Saanko siis... anteeksi, että löin sinua kepillä varpaaseen?!

Linnéa (*huuataa jo kullisseista*):

Saat... yhdellä ehdolla... mmmm...

Turnajaiset LänsivankkuriAreenalla

Kruununvouti (*julistaa*):

Ja niin olcon julcituoduxi, että kuninkan määräyksestä suuret turnajaiset järjestettäkön LänsivankkuriAreenalla aamunkoitteessa! Päätaistelussa mittaa toisistan ottavat hallitsijan edustaja ja kansan edustaja. Kansalaisia kehotetan valitseman joukoston edustaja taisteluun, joka käydään peitsin hevoisen selästä!

Huppupäinen mies punoo Kristianin huovien kanssa juonia Bembölen krouvissa. Eloveena kuulee osan keskustelusta.

Huovi:

Siis että ottaisitte itse osaa turnajaisiin?
Tuota... eikö se ole vähän riskaabelia?

Huppupäinen mies:

Kylle mine nyt yksi jyöppö päksykäinen nuiji määnräkö!
Miny känsänsyösiö käsää ja kännätyslyky nöyse!
Piteke hyöli, että vastassa öikeä mies...

Huovi:

Se juoppo munkki on jo ”suostunut”...
Ei jätetty sille valinnanvaraa!

Eloveena raportoi tilanteesta oitis Henricukselle, joka laatii suunnitelman.

Torvifanfaari

Selostaja:

Ja niin olckon terwetulleicksi toivotetuicksi kaicki te,
jotka huimapäisiä suorituicksia tänne Espoon
LänsivankkuriAreenalle katsomaan tulleet olette...

Huutosakit virittelevät jo hilpeitä laulujaan... lauluja,
joissa wastustajan urheus ylösmerkitään ja sitä suuresti
cunnoitetaan...

“Espoon blues”

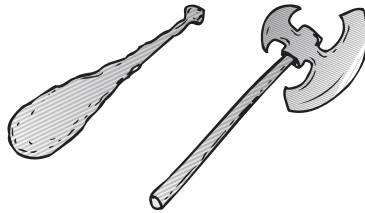
.,:KUULKAA ESPOON BLUUSSIA
– VASTUSTAJASTA MUUSSIA:.,:

*Espoossa soi blues,
tuki vieras suus!
Saat nähdä, että kohtapuoliin
keräät täältä luus!
Oot märkä hiestä, kun otan miestä
– on vieras sana meille tahdikkuus!*

.,:KUULKAA ESPOON BLUUSSIA
– VASTUSTAJASTA MUUSSIA:.,:

(soolo)

*Kun Espoossa soi blues,
on sulla tilaisuus
nyt saada sekä musta silmä
että ilme uus.
On pelkkä slummi jo Kirkkonummi
– Espoossa soi tosi julma blues.*

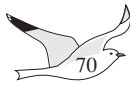

Laulun aikana silmikkokypäräiset ottelijat hevosineen astuvat areenalle.

Selostaja: .. ja vasemmalla hallitseva mestari, **Maunu Raumanlukko**, monessa liemessä keitetty peitsivirtuosi ratsunaan valkea, tarunhohtoinen ruuna *Bouquet Fallos*. Alkukauden otteluista on tullut pelkästään täysiä tyrmäyksiä...

.. ja vastaan asettuu todellinen musta hevoinen – nimeltään *Eri-Polle*, selässään espoolaistunut **Raaseporin Ässä**, kammottavan maineensa *Turun Polleseurassa* hankkinut luunmurskaaja, jonka viimeaikaisten otteluiden vastustajia keräillään edelleen Raaseporin linnanpihan muureista.

Lehtereillä vain arvailaan kuka tuon synkän visiirin alle oikein kätkeytyy...

Raakel (*tulee jo omin voimin kaakinpuuhun*):

Haluatko tietää voittajan? Viisi äyriä voittajan nimestä...

Selostaja: Ja nyt on viimeinen hetki laittaa ropo likoon oman suosikin puolesta...

Berlin: Kärpännahka vetoa Lukon puolesta!

Selostaja: Se oli viimeinen veto! Erotuomari puhaltaa pilliinsä ja ottelu alk...

Raakel (*kiljaisee nopeasti*):

Sata ilveksennahkaa Ässälle!!

Erotuomari puhaltaa pilliinsä.

Kansa (*alkaa huutaa*):

”KUULKAA ESPOON BLUUSSIA – VASTUSTAJASTA MUUSSIA! KUULKAA ESPOON BLUUSSIA ...”

Selostaja: Ja näin räjähtää LänsivankkuriAreenan hornankattila toimintaan! Ratsut karauttavat täyteen laukkaan! Peitset nousevat... Ensimmäinen raju yhteenotto... Ässä väistää Bouquet Fallosin ovelan vartaloharhautuksen!

Uutta vauhtia haetaan... Tällä kertaa kolahtaa ja lujaa!!
Ässä menettää peitsensä!

Kansa: TAPPARA! TAPPARA...

Yksi huoveista heittää Ässälle tapparan, jolla tämä onnistuu huitaisemaan Lukon maahan.

Selostaja: Nyt suistuu Maunu Raumanlukko maahan! Tuomari nostaa esiin keltaisen kortin ja antaa Ässälle varoituksen luvattomasta aseesta! Katsomo hirmustuu...

Kansa: NUIJA! NUIJA...

Ässä saa katsomosta puunuujan, jolla kumauttaa vastustajaansa kalloon. Maunu Raumanlukko tuupertuu iskun voimasta.

Selostaja: Aijaijai! Kylläpä oli jännittävä loppuratkaisu...
Tappara ja nuija ratkaisivat ottelun jo toisessa erässä!

Kansa (*vaatii äänekkäästi lopullista iskuja*):
KUOLEEEEE!!! KUOOOLEEEEE!!!

Selostaja: Ässä ottaa kupeeltaan tikarin ja painaa sen vastustajansa kaulalle – riisuen samalla kypäränsä...
EI OLE TOTTA?! Ässähän on... KAARLE KNUUTINPOIKA!
Tavatonta!

“Maunu Raumanlukko” (*kompuroi polvilleen ja riuhtaisee myös kypäränsä pois*):
S-sine?!

Kaarle (*hämmästyy ja kumartaa, sanoo puoli-ivallisesti*):
Teidän... majesteettinne?!

Kansa kohisee ja alkaa vähitellen polvistua – voitettu taistelija on itse kuningas Kristian!

Selostaja (*kuiskaten, silmiään uskomatta*):
Ku-kuningas... Kristian Oldenburgilainen..?!

Kristian: Huovit! Pidetteke teme mies! Teme ottelu mitetön jylistä pite!
Hen offside, päätsiöseentö rikko... (*huovit epäröivät*)

Kaarle: Minäpä minä! Edeltäjäsi, jonka et anna elellä rauhassa.
Olen siis vihdoon saanut kohdata sinut rehellisessä
kaksintaistelussa.

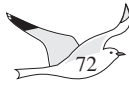
Kristian: Röhöllinen?! RÖHÖLLINEN sine sänö? Hyövi, te kyingästä
suojele! Pidete tuo hyijari!!

*Huovit liikehtivät vielä neuvottomina, mutta siirtyvät sitten kansan painostamina
Kaarlen ympärille – miekat ja keihäät suunnattuna Kristianiin!*

Kristian: Gottverdammt! Eikkö ymmerte kesky? Teme välttiöpetös...

Kaarle: Sinulla on vielä paljon oppimista näissä valtion asioissa.
Pyydän vain yhtä asiaa – kohtelet Espoon kunnon väkeä hyvin...
Jollet sitä tee, saatamme kohdata uudelleen!

Kristian (*edelleen tikari kaulallaan*):
Nö jöö jöö... Peeste jo kyninkääsi, mine lypään...
Espoo hyve veki, töki, töki...
Syppilövähverö pöistetän!

Kansa (*riemuitsee ja palaa askareihinsa*): IHANAA!!!

Selostaja: IHAHAA, HEVOISET, IHAHAA...

Kristian kompuroi pystyyn ja vetäytyy hiljaisena kulisseihiin – osan huoveista seurattessa hieman epäjärjestyksessä.

Kaarle, Henricus, Berlin ja Antti jäävät taistelukentälle.

Henricus: Teidän majesteettinne... onnittelet loisteliaasta turnauskestävyydestä!

Kaarle: Eipä mitään! Kiitos itsellesi järjestelyistä...

Antti: Minä en kyllä ymmärrä... eikä ottelijana pitänyt olla voudin määräyksestä kylän veltoin mies, munkki Berlin?
(puristaa olutta ryystävän munkin käsivartta)

Henricus: Niinhän se kieroilija oli homman junailnut!
Olisi huijannut itselleen kansansuosiota...
Onneksi Eloveena sattui kuulemaan!

Kaarle (*nauraen ja taputtaen vatsaansa*):
Ja onneksi olette pitäneet minut iskussa!
(poistuu Henricuksen kanssa kulisseihiin)

Berlin: Kyllä määki... shen olishin hoidellu...

Kirjapainotaidon keksiminen

Seppä katselee mietteissään temmellyskentän jälkiä Makkosen käyntikortti kädessään. Berlin-munkki siemailee kaljaa baaripöydän ääressä.

Antti (*katsoo maahan*):
Kas... kas... perhanaa...

Berlin: Löysitkö äyriin? Haetaan tuoppi...

Antti (*tavailee hevosenkengän jälkiä*):
U... U... U...

Berlin: ”Uu-uu”?? Oletko menettänyt lopulliseshti... järkesi valon?

Antti (*nostaa maasta hevosenkengän*):

Sehän on kuin huutoa... mutta hevosen tekemää!
Hevonenhan osaa kirjoittaa!

Berlin (*huvittuneena*):

Juu, juu... ja paarma...
(*läpsäisee kämmenellä poskeensa*):
...osaa saarnata!

Antti (*kiihtyneenä*):

Berlin, tässä on nyt jotain suurta...
Entä jos... entä jos tekisinkin toiseen kavioon
yksiteräisen hevosenkengän...
kuin veitsen, tai luistimen...?!

Berlin:

Sen kaakin nilkat taittuisivat, sen tietää lapshikin...
Mitä hemmettiä oikein meinaat?

Antti:

Silloin savesta voisi lukea sanan ”UI”... aivan selvästi...
yhä uudelleen ja uudelleen!

Berlin:

”UI UI UI...”?? Ja kukahan niitä merkkejä...
haluaisi hevoshensonnasta lukea?

Antti (*ei kuuntele*):

Etkö ymmärrä? Jos tekisin koneen, jossa eri kirjaimia vastaisivat
erilaiset vasarat, voisi kirjeet ja kuninkaan aviisit tehdä nopeasti,
vaikka paperille!!

Berlin:

Vasarat... miksi helvetishä? Hyvä kirjuri tai munkki piirtelee
sellaisen aviisin... hyvällä hanhenshulalla puoliseen menneshä...

Antti:

Vaan entä jos aviiseja pitäisi tehdä kaksi... tai viisi?
Kone löisi vasaroillaan erehtymättä aina oikein,
aina samalla tavalla... Katso... sain tällaisen kortin siltä
tulevaisuuden ihmenaiselta! Nämä kirjaimet on lyönyt jokin kone
– ei ihminen!

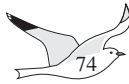
Berlin (*huokaa syvään*): Olet oikeasha...

Antti:

Alatko vähitellen käsittää, mistä puhun?

Berlin (*hymyillen autuaana, silmät puoliummessa*):

Kyllä... hän on todella... IHHHMEELLINEN nainen!

- Antti:** Berlin, varoituksen sana ystävältä... onkohan viisasta rakastua naiseen, joka taitaa olla täällä vain käymässä?
- Berlin:** Niinhän me kaikki ollaan! (*palaa sitten nopeasti maan pinnalle*)
Mutta hei... unohda se vasharajuttu! Onhan niitä voudilla kirjureita... ja luostarisha munkkeja. Pitäisit vaan likaisheet shepännäppisi erossha meidän hommistamme!
- Antti** (*puuskahtaa turhautuneena*):
Munkkeja ei pitäisi päästää liikkumaan vapaina kansan keskuudessa... jarruttamassa kehitystä!
- Berlin** (*tekee lähtöä*):
Eikä sheppiä pitäisi koskaan opettaa lukemaan!
(*lähtee naureskellen*)
Vai että vasaroilla kirjaimia... hahhah! Kohta varmaan alat rushtailla... luoshtariaiheisia mietelauseita!
- Antti** (*huikkaa poistuessaan*):
Helppoa... ”Kukaan ei ole munkki syntyessään!”
”Puheesi on silkkaa munkkilätinää!”
- Berlin** (*provosoituu*):
Shepistä ei koskaan maalata tauluja tai veishtetä patsaita!
Saat nähdä, että kirkonmäellä seishoo vielä joskush...
”Kolmen munkin patsash”!!! (*lähtee rivakasti paikalta*)
Ich bin ein Berliner!

Kuninkaan miehiä narutetaan

- Vouti:** Perhanan perhana! “Taicawarvas” muka!!
Minä sanoin “Tahdon seitsemänkymmentäseitsemän neitsyt ja tuoppi kuohuva olut”!
- Huovi 1:** Hah! ja mitähän sinä niillä seitsemälläkymmenelläseitsemällä neitsyellä tekisit?
- Huovi 2:** Olisit vainaa ennen aamunkoittoa...
- Huovi 1:** Minähän sitä paitsi sanoin, että koko warvas on silkkaa huijausta!

Vouti: No kolmekymmentäviisi edes...!? Tai olkon sitten... viisitoista riittää! Ja puolikas tuoppi...? JA MISSÄ ON KAARLE!??

Luu pysyy hiljaa.

Berlin (*astuu Makkosen kanssa sisään kapakkaan*):

Alatte ilmeiseshti vähitellen huomata saman, minkä minä tajusin jo ajat sitten: tuossha... tuossha luupahasessa ei ole taikavoimaa sen enempää kuin kapisessa jäniksessä! Ne peijakkaan leikarit...

Vouti (*vimmastuen*):

NE PEIJAKKAAN LEIKARIT... Kaarle... ja koko tämä hemmetin Hölmölä... ovat tehnet minusta NARRIN!!!

Makkonen (*saa kuningasajatuksen*):

Joten... miksette vaihtaisi "aarrettanne" aitoon NARRIpaitaan... Tämä pukisi teitä, teidän voutiutenne!
(*ojentaa käsilaukustaan Jokeri-paitaa*)

Vouti: Mitä hemm...? Painukaa kuuseen riepuinenne...

(*yllätty silkinpehmeästä kosketuksesta*)

Vaan onpa peijakkan hieno kangas! Onko tämä... Lyypekistä? Vai peräti... Parisista?

Makkonen: Öh... Tarjoustalosta... eikun Hongkongista... siis... silkkitien suunnasta! Tehdäänkö kaupat?

Vouti: Hehheh! Vai niin, vai niin? Hmm...

Ja montakohan oravannahka rouva tästä haluaisi?

Makkonen: Voi, en minä nyt niistä nahoista niin perusta... mutta jos saisin tuon lupalan ja nahkapussin? Teettäisin niistä korun itselleni – vähän niin kuin muistoksi teistä... ja tästä matkasta!

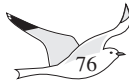
Vouti: Haluatte muiston minusta? Hehheh... kukapa ei haluaisi?

(*sukii omahyväisesti hiuksiaan, sovittaa paitaa ylleen ja naurahtaa sitten*):

Kiinni veti! Siitä ei todellakaan ole hyötyä enempää kuin kapinen jänis!

Makkonen: Kiitos... Berlin! Nyt lähdettiin...

Makkonen ja munkki poistuvat kiireen vilkkaa Taicawarvas mukanaan.

Vouti (*jää ihmettelemään äkkilähtöä*):

Tulipas heille nyt kiire... Tässä on nyt jokin mätä! SEURATAAN!

Vouti huoveineen hiipii Makkosen ja munkin perään – ja saavatkin heihin näköyhteyden juuri, kun nämä ovat pujahtamassa hautausmaan portista sisään.

Kaivaukset hautuumaalla

Berlin: Oletko nyt ihan varma tästä? Tämä on kyllä kaikkea muuta kuin miellyttävä paikka möyriä maata...

Makkonen: Tänne jonnekin ne sen kaivoi... annas lapio!

Makkonen alkaa kaivaa. Aluksi ei tunnu löytyvän mitään.

Makkonen (*kavahtaa taakse päin*):

Helvetin helvetti... (*lapioon osuu pääkallo*)

Berlin: No tämä nyt oli odotettavissa... jatka vain kaivamista!

Makkonen (*ottaa kallon käteensä ja sanoo dramaattisesti*):

Huhhuh... “Jatkaako vai eikö jatkaa? Kas, siinä pulmaa...”

Hihhii! Huomaatko, minkä näytelmäkirjailijan maailma on minussa menettänyt?

Berlin: Älä pelleile! Totta kai me jatketaan, jos se kerran on täällä...

Makkonen: Ai niin... sata vuotta vielä Shakespeareen...

Berlin: Häh? Mihin?

Makkonen: Unohda koko juttu! Mun moka...

Berlin: Tässä on jotain kovaa! (*alkaa kuopia käsillään multaa*)

Yhtäkkiä vouti ja kaksi huovia ilmestyy heidän taakseen keihäät ja miekat tanassa.

Vouti: Kas kas... kas kas! Ja mitäs sieltä löytyy?!

Makkonen: Ööö... t-tällainen!

(*paiskaa nopeasti pääkallon vouden miehiä kohti, ottaa munkkia kädestä ja pinkaisee juoksuun*)

Voudin miehet heittelevät kauhuissaan kalloa toisilleen, mikä antaa pakenijoille hieman etumatkaa.

Vouti (*karjaisee vimmoissaan miehille*):

Ottaka kiinni!!

Makkonen (*hieroo luuta juostessaan*):

Taicawarvas... auta!!! Taicawarvas... auta!!!

Makkonen ja Berlin juoksevat käsi kädessä kulisseihin – voudin miehet perässä.

– ajan vaihdos –

Espoon kaupunginvaltuuston kokous 2008

”Rosmariini” (*instruna taustalla*)

Mastonen (*lyö nuijalla pöytään*):

Ja asia numero 462 / 08... kaupunginjohtajan valtaoikeuksien rajoittaminen. Puheenpuoroja? Pekan-Anttila...

Pekan-Anttila: Puheenjohtaja... Eikö Makkosesta ei ole kukaan vieläkään kuullut mitään? Ei kai kukaan voi noin vain kadota... jälkiä jättämättä?

Mastonen: Tiedämme vain, että hän on ollut viime aikoina hyvin stressaantunut. Mutta mehän emme toisen loppuunpalamiselle mitään voi, joten ehdotan, että...

Härkönen: Palamiselle? Pyrotekniikkaa pyrokraateille! Hihihhi...

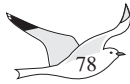
Mastonen (*nuiji pöytää*):

No niin... tämä ei kyllä ole mikään naurun asia...

Saliin pölähtävät yhtäkkiä Makkonen ja omituinen, paksu munkki!

Makkonen (*hokee yhä silmät ummessa*):

Taicawarvas! Auta!!!

Mastonen: Mitä saamaria?! MAKKONEN?! Missä hitossa olet ollut?
Sinua on etsitty kissojen ja koirien kanssa...
Ja kuka tuo ukkeli on?

Makkonen (*räpyttelee silmiään ja tajuaa hitaasti Mastosen seisovan hänen edessään*): Sirkku! Ei ole totta!! Ihana 2000-luvun Sirkku Mastonen!! Anna kun halaan... ei... anna kun PUSSAAN sinua!
Haluan suudella... (*huomaa vähitellen muutkin*) Pekan-Anttila?!
Juksu! Härkönen!! ...teitä KAIKKIA!!!

Jukola: No niin, päästäs nyt irti! Ja alahan selittää!
Oletko jonkin lääkkeen vaikutuksen alainen?

Pekan-Anttila: Ja kukas se tosiaan tämä on?

Makkonen (*huomaa vasta nyt vieressään seisoskelevan munkki Berlinin*):
Öööh... Berlin-munkki?! Tuota noin... tämäpä ei olekaan ihan
niitä helpoimpia juttuja selittää...

Mastonen: Ei taida olla niin... (*luo merkitsevän katseen muihin*)

Makkonen (*kiireesti*):

Ei... ei tämä ole sitä, miltä näyttää!
(*päästää äkkiä otteensa munkin kädestä*)
Antakaas, kun selitän... Tehän muistatte, että löysin
metrotyömaalta tällaisen merkillisen luunpalasen...
No, tämä on sattumoisin Johannes Kastajan varvas,
jossa on joku... joku ihme taikajudanssi!
Jotenkin se siirsi mut keskiajalle ja...

Mastonen (*hitaasti*):

Väität käyneesi... keskiajalla?!

Johansson: KeskiKALJALLA sinä olet käynyt!

Mastonen: Äläpäs keskeytä... Kävit siis KESKIAJALLA...? Ja toit tämän...
tämän berlininmunkin sieltä mukanasi... todisteena? Corqi...
(*laittaa käden toisen olkapäälle*)
Tiedämme, että sinulla on ollut paineita...

Pekan-Anttila: Ehkä nyt on syytä, että pidät... tuota... vähän lomaa näistä
työhomista. Saija voi varmaankin auttaa oikeanlaisen avun
löytämisessä... (*vilkaisee sihteerä, joka nyökkää hiljaa*)

Makkonen: Ja höpöhöpö! Ei voinnissani ole mitään vikaa! En minäkään tätä kokemustani osaa selittää, mutta nyt minulla on selkeä visio ongelmistamme! Ja ratkaisut niihin!

Johansson: Mitä ihmettä yrität sanoa?

Makkonen: Sitä, että sain tervettä etäisyyttä nyky-Espooseen!
Kuunnelkaapa...

“Ei lahoon aittaan” (Makkonen & Berlin)

M: Paskanjauhamisen voisitte jo lopettaa
ja kuulla kuinka Berlin-ukko teitä opettaa!

B: Muodin perässä sä älä aina rynnistä,
vaan luovu kiireen synnistä.

Sihteeri: Oho?

Jukola: Mielenkiintoista!

M: Munkit kiertäessään saisi kansaa opettaa,
kalliin nykyjärjestelmän voisi lopettaa.

B: Luokkia ei tarvi tässä suunnitelmassa,
kun ollaan luonnonhelmassa!

Pekan-Anttila: Kappas! Hienoa!

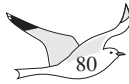
M&B: Ei lahoon aittaan
pidä viljaa laittaa,
ei hätiköidä kun tuumailee.
Isämme muinoin
viisaudet pui, noin
ne uudet pulmatkin ratkaisee!

Mastonen: Joustava, kiinteistöihin sitoutumaton opetus! Jes!

M: Espoon tulis yksinkertaisemmin nauttia,
väkisin ei täältä tule astronauttia!

B: Vaurautta et saa härveleistä, kelloista,
vaan metsistä ja pelloista.

M&B: Ei lahoon aittaan...

*Väki tanssahtelee mukana, antaa suosionosoituksia.
Härkönen on ainoa, joka ei innostu.*

Pekan-Anttila: Back to basics... Low tech!

Sihteeri (*juoksuuttaa Berlinille kahvikupillisen ja oikean berliininmunkin*):
Upeeta!

Mastonen (*nauraen*):
Berlin teknisen lautakunnan johtoon!

Härkönen: Anteeksi nyt vaan, mutta minä en insinöörinä kyllä usko minkään sortin taikakaluihin. Ehdotan, että kaupunginjohtaja Makkonen viedään psykiatriseen tutkimukseen, ja...

Mastonen (*laskeutuu myös maan pinnalle*):
Krhm... no niin! Ehkä tosiaan on parasta jäädyttää kaupunginjohtajan posti toistaiseksi...

Makkonen: S-sirkku?!

Härkönen (*rallattelee ivallisesti*):
Piikki Makkosen poostiii...

Makkonen: Ole sinä Härkönen hiljaa tai muutan sinut kärpäseksi!

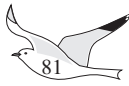
Härkönen: Hahhah! Senkus muutat!
Olenkin aina halunnut lentää ja syödä pas...ZZZZZZZZ...!

Makkonen hieroo luuta, ja Härkönen pimahtaa kärpäseksi! Hän alkaa suristen "lennellä ympäri huonetta", kunnes katoaa kulissein.

Pekan-Anttila (*peruuttaa pelästyneenä kulissein*):
Kyllä tässä nyt... mielestäni tehtiin Härkösestä kärpänen...!

Makkonen (*uhmakkaasti*):
Oliko jollakulla muulla jotain huomauttamista toimintasuunnitelmaan?
Elei, päätän kokouksen ja pyydän teitä kaikkia poistumaan.
Olen hyvin väsynyt ja haluaisin nyt levätä.

Jukola: J-jumankekka...!

Kaikki poistuvat vikkellästi ja luimistellen paikalta. Makkonen kellahtaa sohvalleen ja nukahtaa heti.

Johannes Kastaja ontuu laulaen esiin.

“Kastaja” (*Johannes Kastaja*)

Ihmismieli ihmeellinen on, se meitä suojelee.

Vaikka seinät joskus kaatuu, uness’ onni hymyilee!

Tätä tarinaa en todeks’ väittänyt oo milloinkaan,

mutta kukin meistä autuaaksi tulkoon uskollaan,

tulkoon uskollaan.

Viimeisen lauseen aikana Kastaja peittelee nukkuvan Makkosen Jokeri-paidalla ja sirottelee tämän päälle taas ”taikapölyä”. Poistuessaan hän nappaa pöllämystyneen Berlin-munkin mukaansa.

Makkonen herää unestaan

”Rosmariini” (*instru, alkaa soida vähitellen edellisen kappaleen päälle*)

Makkonen herää, kun oveen kolkutetaan.

Sihtööri: Rouva kaupunginjohtaja... huhuu?
MITÄ?! Oletteko nukkunut täällä koko yön?

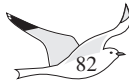
Makkonen (*heräilee ja nousee istumaan*):
Mmmm-täh? Kuka? Missä...?

Hän katsoo pitkään sihtööriään – sitten Jokeri-paitaa.

Makkonen: Saija? Kauanko olen nukkunut? Onko valtuusto vielä täällä?

Sihtööri: Mitä? Ei tietenkään, he poistuivat illalla kymmenen maissa, kun ajoitte heidät ulos.
Oletteko... hm... todella nukkunut täällä koko yön?
Ja työvaatteet päällä?

Makkonen: Öööh... siis... n-näköjään. Huhhuh... S-saisinko... kupin kahvia?
Ole kiltti?

Hän hypistelee kädessään yhä olevaa nahkapussia ja varvasluuta – ja tuijottaa sitten äkkiä GPS-paikannintaan.

Makkonen: Tämähän on... uskomatonta...?!

Sihteeri (*tuo kahvikuppia*):

Mikä? Mikäs pussukka se on?

Makkonen (*sopertelee epäuskoisena*):

T-taicawarvas? Berlin? Antti... ja Eloveena?? Inkvisitio...?

HUHHUH! Olipa uni!!!

Sihteeri: Täh? Ja onko tuo... sellainen GPS-paikannin?

Makkonen: Siihen on yön aikana ilmestyneet jotkut omituiset koordinaatit...
En kyllä tajua yhtään...

Sihteeri (*huomaa pöydällä matkaoppaan*):

Hah... olisittekohan unelmoanut tämän matkaoppaan

aarresaarista? ...ja näpytellet sijainnin muistiin!

Makkonen (*havahtuu*):

Aarre...? Hei... odotas!!! Kaarle Knuutinpojan AARRE!!

Minähän... MINÄHÄN NÄIN SEN SIJAINNIN UNESSA!

Nyt lähdetään, Saija, metrotyömaalle! Hälytä Mastonen, Jukola,

Johansson, kuntaministeri ja se... se museokuikelo mukaan!

PIAN!

”Metro saadaan sittenkin”

Balladi tää synkkä lajissaan on silkkää rautaa.

Tuokaas tuoppi, siinä lantti on!

Saapuu auto kirkolle ja suuntaa kohti hautaa

– puikoissa on Maire Johansson.

Pekan-Anttila sai puuhut suunnannäyttäjän.

Yhdellä on salkku ja sen haltija on hän:

vaitelias virkamies.

Sittenkin, sittenkin,

metro saadaan sittenkin!

Arkun tarkat koordinaatit geepeeässä antaa.

Toinen tuoppi, siinä lantti on!

*Helppohan on lapiolla kaivaa löyhää santaa.
Kaivaa Mastonen ja Johansson.
Päivä paahtaa, virtaa hiki kuopankaivajain.
Yksi kuopan reumalla on seisomassa vain:
vaitelias virkamies.*

Sittenkin, sittenkin...

*Hauta salaisuudet pitää – näinhän usein luullaan.
Vielä tuoppi, siinä lantti on!
Metallinen kaiku vihdoin lapiosta kuullaan:
mihin osui Maire Johansson?
Nousee pulssi – kumartuvat kaikki katsomaan,
lähdeverotaulukon nyt kaivaa salkustaan
vaitelias virkamies.*

Sittenkin, sittenkin...

Metrotyömaa – muinaisesineitä kaivetaan esiin

Johansson (*nostaa kuopasta Mastosen kanssa ikivanhaa puulaatikkoa*):
Tällainen sieltä löytyi... Avataanko?

Makkonen (*on haljeta innosta ja uteliaisuudesta*):
Avataan!!

Arkusta löytyy merkillisiä nahanpalasia.

Muinonen: Ei voi olla totta!?! Nämähän ovat... nämähän ovat... historiallisia oravan esinahkoja! Tarkoitain... esihistoriallisia oravannahkoja!! Tajuatteko, minkä arvoisia?! Ja jos se luunpalakin osoittautuu aidoksi, ovat rahahuolemme pois pyyhkäistyjä!

Makkonen (*innostuu*):
Tarkoitatte kai Espoon rahahuolia?

Muinonen: Eiköhän tästä Espoollekin jotain jää! Vai mitä sanoo ministeri – vaitelias virkamies?

Talo: Niin... valtio kyllä rahoittaa uskoakseni uuden metrolinjauksen. Ja noista oravannahoista tarjoamme kaksisataa miljoonaa...

Makkonen ja Mastonen:

Ka-ka-ka-kaksisataa miljoonaa euroa?!
(*Mastonen alkaa spontaanisti laulaa rallattaa*
– *Makkonen yhtyy iloon*): Money money money...

Talo: Teillä on paha tapa keskeyttää minut joka kerta!
Olin sanomassa...

Makkonen: Tätä pitää juhlia! Tarjoan sulle huomenna munkkikahvit
Stockalla!

Mastonen: Kiinni veti! Nähdäänkö siinä kellon alla viideltä?

Talo: Olin sanomassa...

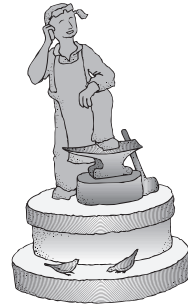
Makkonen: Joo... tai siinä kolmen sepän edessä? Siinä on tuoleja...

Mastonen (*naurahtaa*):

Tarkoitat Antti-sepän patsaalla?
Mistäs lähtien niitä kolme on ollut?

Makkonen: Täh? A-antti-sepän...???

Mastonen: Niin, sen puhelimenkeksijän!

Makkosen leuat lyövät tyhjiä.

Talo (*tajuua hetkensä tulleen*):

Olin sanomassa, että tarjoamme niistä kaksisataa miljoonaa
NELIÖMILLIMETRIÄ TUORETTA SIPOOTA!

*Ministeri marssii kulisseihin itsetyytyväinen ilme kasvoillaan. Kosto oli suloinen!
Makkonen ja Mastonen katsovat myrtyneinä hänen jälkeensä.*

Mastonen (*mutisee itsekseen*): That ain't funny...

*Sillä välin Greenpeacen edustaja Kauko Viheriävaara on jo ehtinyt pyörällään
parahiksi paikalle tutkimaan arkun sisältöä.*

Viheriävaara: Hei, ettei nää vaan olis LIITO-oravan esinahkoja! (*huikkaa
kulisseihin*): KETJUA TÄNNE! Nyt lähdetään, Muinonen,
Kalapakos-saarille kalasääskiä suojeleen!

Muinonen (*hyppää pyörän tarakalle*): Joo!

”Wanha cunnon Espoo”

*Vaikk’ Bemböleä hölmöläisten kyläks’ mainitaan,
ja Tapiolan vainiolla joskus painitaan,
Nuuksiossa yhä ikihongat huminoi.
ja Otaniemen rantakoivut soi.*

*On Espoo niin kuin pienoiskoossa koko Suomenmaa,
on saaristoa, suota, jylhää korpimaisemaa.
Ja vaikkei meillä ole kunnan keskustaa,
on täällä ihmeen hyvä asustaa.*

*On silloin onni saada kenkää,
kun sen hevoselta saa
– tieltä kuninkaiden näin kopse kajahtaa.
Siis kauas historiaan menkää,
aikain, sukupolvein taa
– moukan tuuri seuraa Espoon vaakunaa!*

Laulu jatkuu instruna taustalla. Makkonen mussuttaa munkkia kahvin kanssa.

Härkönen: Etpä sitten palanutkaan loppuun? Edes roviolla..?

Makkonen (suu täynnä munkkia):

En alkuunkaan! Taidan olla syntynyt hevosenkenkä suussa...

Kertaalleen haukattu munkinpala muistuttaa – mitäpä muuta kuin hevosenkenkää!

”Wanha cunnon Espoo” (jatkuu)

*Näin vanha cunnon Espoo uuteen aikaan ratsastaa,
ja high tech -kansa globaalia mailmaa katsastaa.
Moni tuumii silti, minne ollaan menossa
näin tanakassa etukenossa!*

*On hyvä muistaa nykypäivän piinapenkissä:
me kaikki ollaan historian niskalenkissä.
Jos kohta metro meidät isoonveljeen integroi,
niin tunnelista vanha laulu soi:*

On silloin onni saada kenkää...

Näytelmän musiikkikappaleet:

Rosmariini (trad.)

Vapaapäivä (Cantini Mario – Greco Italo Nicola – Sbriccoli Enrico
Boncompagni – Rapetti Giulio, suom. Saukki)

Kastaja (Marty Robbins mel. “Kostaja” / Erkki Erä muk. san. Ilkka Aaltonen)

Keskiaikaan (Nick Chinn – Mike Chapman mel. “Keskiyön aikaan” / suom.
Juha Vainio muk. san. Ilkka Pollari & Ilkka Aaltonen)

Benedicta terra (trad.)

Hölmö meni saunaan (trad.)

Kaksi kuningasta (trad. mel. “Kolmen kuninkaan marssi” / Samppa P. Asunta
muk. san. Ilkka Aaltonen)

Ut queant laxis (Guido Arezzolainen)

Munkki-doremi (Richard Rogers mel. “Do re mi” / san. Ilkka Aaltonen)

Telefoni Bembölessä (trad. mel. “Telefoni Afrikassa” / A. Lydecken muk.
san. Ilkka Aaltonen)

Leikarien laulu (Gladwin / trad. muk. san. Ilkka Pollari & Ilkka Aaltonen)

Jeanne d’Arc (Ilkka Pollari)

Espoolaisten valitusvirsi (Robert Burns / Ilkka Pollari)

Kolme kukkaa (säv. & san. Ilkka Aaltonen)

Inkvisitio-marssi (Toivo Kärki / Reino Helismaa muk. san. Ilkka Aaltonen)

Nainen tulevaisuudesta (Ken Hensley mel. “Nainen tummissa” / suom. Vexi
Salmi muk. san. Ilkka Aaltonen)

Makkosen kiitoslaulu (trad. mel. “Voi virsua voi”)

Espoon blues (Toivo Kärki mel. “Kaikessa soi blues” / Reino Helismaa muk.
san. Ilkka Aaltonen & Ilkka Pollari)

Ei lahoon aittaan (Juha Vainio mel. “Käyn ahon laittaa” / Juha Vainio muk.
san. Ilkka Pollari)

Metro saadaan sittenkin (Toivo Kärki mel. “Neljäs mies” / Reino Helismaa
muk. san. Ilkka Aaltonen & Ilkka Pollari)

Wanha cunnon Espoo (säv. Ilkka Aaltonen / san. Ilkka Aaltonen & Ilkka
Pollari)

Suojatut kotimaiset teokset on julkaistu

Musiikkikustantajat ry:n välittämällä luvalla.

Faktaa ja fiktiota

Koska *Taicawarvas* syntyi tilaustyönä kotikaupunkimme Espoon 550-vuotisjuhliin, emme aluksi malttaneet olla sijoittamatta tarinaan todellisia henkilöahmoja. Kaupunginjohtaja **Marketta Kokkonen**, kaupunginhalituksen puheenjohtaja **Jukka “Mäksy” Mäkelä**, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja **Markku Sistonen**, valtuutettu **Eero Akaan-Penttilä** ja kaupunginjohtajan sihteeri **Raija Sirén** olisivat kuitenkin saattaneet heittäytyä hankaliksi, jos olisimme lähteneet kyselemään lupia heidän nimiensä käytölle. Niinpä luovuimme houkuttelevasta ajatuksesta.

Kädenvääntöä fiktiivisessä valtuustossa – totta toinen puoli?

Fiktiivistenkin virkamiesten otteisiin saa ripauksen uskottavuutta, kun lennokkaimpien rivien väliin livauttaa kiistattomia, historiallisia totuuksia. Niinpä esimerkiksi kaupunginjohtaja **Corqueta Makkosen** mahtipontisen puheen loppuhuippennus, profeetallinen metroviittaus ”Sen kunnia / ken liikkumaan saa kaiken / läpäisee koko maailman / ja loistaa” on suora lainaus **Danten** (1265-1321) *Jumalaisesta Näytelmästä*.

Espoon ensimmäinen metroasema on näytelmässä sijoitettu *Tapiolan Naavakallioon*, jotta “Naaviksen suuri poika”, kansanedustaja **“Juku” Jukola** pääsisi kuolemattomine sanoineen edustamaan paljasjalkaista espoolaisuutta.

Sirkku Mastosen feminiinisen jämäkkä hahmo on mitä puhtainta fiktiota, kuten myös sihteeri **Saija Virénin** robottimaisen tehokas puhetapa.

Sitoutumattomien **Kurt Byman** on todella ehdottanut rantaraitin vetämistä tunneliin. *Helsingin Sanomien* toimittaja **Päivi Punkka** tosin vuoti tämän arvokkaan faktan tietoomme vasta ensi-illan jälkeen – kyseinen repliikkihän ehti päätyä tuotuneen **Aaro Pekan-Anttilan** suuhun. (Mutta onni onnettomuudessa: onhan “Pekan-Anttila” espoolaispoliitkolle uskottavampi roolinimi kuin vaikkapa “Burt Koman”).

Joskus pelkkä runomitta määrää, minkä nimisiä henkilöitä lauluun ja sitä kautta koko näytelmään kirjoitetaan. **Maire Johansson** on tästä oiva esimerkki: nykyvaltuustoon piti kehitellä tyyppi, jonka sukunimi on kolmitavuinen ja päättyy kirjaimiin “-on”. *Metro saadaan sittenkin* -laulun riville “tuokaas tuoppi, siinä lantti on” saatiin näin rimmaava jatko “kaivaa Mastonen ja Johansson”.

Arto Härkönen taas ideoitiin mukaan yksinkertaisesti siksi, että “Härkösestä haluttiin tehdä kärpänen” näytelmän lopussa, kun Makkosen unimaailma saa surrealistisen huipennuksensa. Puhdas ja hauska sattuma oli, että *Teatteri Hyökyvuoren* näyttelijäkaartista löytyi samanniminen insinööri- ja taiteilija. Rikkiviisaan Härkösen letkautukset Puolarmetsän sairaalan myynnistä ja rahojen antamisesta energiayhtiöiden osakerahojen salkunhoitajan huostaan ovat onneksi keksittyjä – sen sijaan viittaus keskellä rantaraitin linjausta sijaitsevaan *Marimekko Oy:n* entisen toimitusjohtajan, **Kirsti Paakkasen** pihanurmikkoon on suoraan elävästä elämästä.

Tenniskenttää ei koskaan rakennettu Keskustornin katolle, sillä pelialueen ulkopuolelle lentävien pallojen pelättiin häiritsevän liikennettä. Sen sijaan uuden kesäteatterin rakennussuunnitelmasta **Georg Dolivo** ja muut ”kulttuuritoimen kivinaamat” tulevat projektimme myötä kuulemaan vastakin.

Espoon kyseenalainen syntymävuosi

Kuninkaantien ja *Äspån* (suom. *Haapapuro*) varrella sijaitsevalla *Morbyn* mäellä rakennettiin 1400-luvulla komeaa kivikirkkoa – joka koossa tosin jäi vielä *Naantalin* ja *Porvoon* pyhättöjen varjoon. Pappi **Henricuksen** nimittäminen seurakunnan johtoon v. 1458 on näytelmän kiinnekohta. Tuo vuosi valikoitui ilmeisen satunnaisesti Espoon syntymävuodeksi jo sen 500-vuotisjuhlia valmisteltaessa.

Tosiasiassa Espoon seurakunta irrottautui *Kirkkonummesta* Espoon *Itsellisten Talonpoicien Iulistuksen* turvin vasta vuonna 1492. Dokumenttia voisi nimittää myös Espoon pappilan perustamisasiakirjaksi. Teimme muille Espoon historiankirjoittajille palveluksen ja siirsimme

tuon hyvin dokumentoidun tapahtuman hieman aiemmaksi, korostamaan vuoden 1458 kyseenalaista merkittävyyttä.

Johannes Kastajan varvas Espoossa – uskon asiakko?

Johannes Kastaja valittiin tärkeään rooliin: hän siirtää Makkosen – ja meidät muut – keskiaikaan. Miksi juuri Johannes Kastaja? Tämä väkevä saarnamies jos kuka on muutoksen sanansaattaja, joka levitti aikanaan tietoa myös ”tulella kastamisesta”. Tutkimukset osoittavat tällä olevan kiistattomia yhteyksiä 1400-luvun puolivälissä alkaneisiin vanhan mantereen noitavainoihin! Vielä nykyäänkin tuhannet roviot palavat Espoossa joka vuosi nimenomaan Johannes Kastajan päivän kunniaksi.

Warpaan alkuperäinen haltija symboloi myös uskon ja taikauskon tavattoman herkkää rajapintaa: Johannes Kastajan ruumiinosiksi väitetyjä luunpaloja on siroteltuna kristityn maailman pyhättöihin määrä, joka hämmästyttäisi ihmiskehon anatomian asiantuntijoita.

Johannes Kastajan valintaa warpaan isäksi vauhditti näinkin vähäpätöiseltä tuntuva seikka: laulaja **Frederikin** 1970-luvulla tunnetuksi tekemä ”Kostaja”-balladi suorastaan kerjäksi tulla uudelleen sanoitetuksi!

Henricus – uskonpuhdistuksen varhainen esi-isä

Henricus aloittaa saarnansa, ”Magnus es, Domine, et laudabilis valde” kirkkoisä **Augustinuksen** (354-430) kuuluisimman teoksen *Tunnustuksia* ensimmäisillä säkeillä. Turhautumistaan välinpitämättömään seurakuntaansa hän taas purkaa *Saarnaajan kirjan* sanoin ”Vanitas vanitatum et omnia vanitas” (Kaikki on turhaa).

Kestiekievarit saattoivat todella sijaita aivan kirkkojen tuntumassa, joten ei ollut mikään ihme, että rahvas tunsu seremonioidenkin aikana suurempaa houkutusta kaljatuopin kuin saarnastuolin suuntaan. Tunnettu tosiasia on, että jo keskiajalla kirkon perustamat kievarit tarjosivat matkustavaisille yösiijaa ja ruokaa. Tämä oli ensisijaisesti pappiloiden tehtävä, mutta viimeistään 1500-luvulla myös nimismiesten talot huolehtivat kievarinpidosta.

Kirkkosaliin asti olutta ei kuitenkaan tiettävästi tarjoiltu, joten **Antti-sepän** Henricukselle heittäämä letkeä ehdotus on tulkittava etupäässä äijähuumoriksi.

Linnéa-nunna tuo Espoon kirkkotyömaalle raikkaan tervehdyksen *Armonlaaksosta* (*Nådendal, Naantali*), jonne rakennettiin birgittalaisluostari vuonna 1444. Tämän *Kaikkeinpyhimmän Vapahtajan Sääntökunnan* (*Ordo Sacrosanctam Salvatoris*) perusti jo 1300-luvulla ruotsalainen **Pyhä Birgitta**, jonka kuuluisan Rooman-vierailun ansiosta liike alkoi voimakkaasti levitä myös Pohjoismaissa. Linnéan viittaus ”Birgitan Rooman-tuliaisin” oikoo siis hieman historiallista tapahtumajärjestystä, mikä ei tässä yhteydessä liene suuri synty.

Harmaakivikirkkojen rakentaminen oli 1400-luvun suuria voimanponnistuksia. Työ ei mennyt hukkaan, sillä suurin osa näistä noin sadasta pyhästä on edelleen käytössä, antaen perspektiiviä tähän elementtitalojen ja kertakäyttökulutuksen aikaan.

Suomen kielellä saarnaaminen pälkähti *Bembölessä* ensimmäiseksi krouvipiika **Elovenan** päähän. **Martti Luther** (1483-1546) ryhtyi edistämään tätä vallankumouksellista asiaa vasta myöhemmin. Sisar Linnéa tosin muistutti oikeuden tuomaria siitä, että kiertävien munkkien tapaan myös ennakkoluulottomimmat papit olivat Euroopassa alkaneet uhmata tuhatvuotista kirkkolatinan perinnettä. Henricuksen Elovenalle antama profeettallinen lempinimi ”Elovainio” viittaa noin 520 vuotta myöhemmin vaikuttaneeseen helluntailaissaarnaajaan ja kansankaataajaan, **Niilo Yli-Vainioon** (1920-1981).

Keksittiinkö polyfoninen musiikki todella Espoossa?

1400-luvun merkittävin musiikillinen kehitysaskel oli uuden kontrapunktin kehittäminen, jossa keskiajalla käytettyjen puhtaiden oktaavien ja kvinttien lisäksi hyödynnettiin myös terssejä. Vuosisadan puolivälissä näistä intervaleista käytettiin vielä nimiä *diapason*, *diapente* ja *ditonus major*, mutta selvyuden vuoksi *Taicawarpaan* nunnien kalloihin taottiin niiden rinnalla jo myös *octaviuksia*. Lähes kaikki länsimainen musiikki perustuu terssin ”löytymisen” jälkeen syntyneihin kolmisointuihin.

Haastattelimme kuoromestari **Jaakko Klemetinpojan** opetuksien perustaksi helsinkiläistä **Leif Karlsonia**, keskiaikaisen musiikin elävää tietosanakirjaa. Kun sattuman oikusta, osuen mainiosti valitsemaamme henkilögalleriaan, **Guido Arezzolaisen** (n. 995-1050) säveltämä intervalliharjoitus *Ut queant laxis* julistaa viime rivillään myös Johannes Kastajan kunniaksi.

Huomioitavaa on, että vielä 1400-luvulla käytettiin sävelasteikon ensimmäisestä portaasta tuosta latinankielisestä runosta poimittua nimeä "ut". Se vaihdettiin helpommin laulettavaksi, vokaaliin päättyväksi "do"-tavuksi vasta satakunta vuotta myöhemmin.

Guidon maine keskiajan teoreettisena auktoriteettina perustuu hänen tekemiinsä pedagogisiin uudistuksiin. Hän otti ensimmäisenä käyttöön esimerkiksi neliviivaisen nuottiviivaston, jonka varassa koko länsimainen nuottikirjoitus lepää edelleen. Jaakon absoluuttinen korva osasi siis hyvinkin poimia sepän alkeellisista uruista "yhden viivan re-sävelen".

Jaakko tuskastuu pikkununna **Auroran** näsäviisasteluun **Pythagoraan** (n. 580-500 eKr.) kiistattomasta roolista äänentaajuuksien matemaattisten suhteiden keksijänä puuskahtaessaan "Pythagoraan mukaan lampaansuolen *neliö* on vakio!" Näin tuon kuuluisan teoreeman kolmion sivujen neliöt alkavat värähdellä iloisessa resonanssissa lampaansuolten kanssa.

Sattuman osuutta maailmanhistoriassa ei voi liikaa korostaa: Linnéan kompastuminen ja tuskanparahdus johtivat Jaakon oivallukseen polyfoniasta. Kuten tunnettua, ajan ollessa kypsä samansuuntaisia oivalluksia tehdään useilla tahoilla, joten **Lyypekin leikarien** iloisen tulolaulun moniääninen soinnuttelu aiheuttikin Jaakko-paralle melkoisen järkytyksen.

Rikkoiko Linnéa todella nunnanvalansa ja ryhtyi äidiksi Jaakko Klemetinpojan huippumusikaalisille jälkeläisille? Ainakin nunnan *prima vista*-taidot viittaavat sellaisiin geeneihin, ettei niiden löytymistä 1800-luvulla syntyneestä **Heikki Klemetistä** (1876-1953) pidetä vallan mahdottomana.

Kaksi kuningasta

Kaarle Knuutinpoika Bonde (1408-1470) oli Ruotsin kuningas peräti kolmeen otteeseen (1448-1457, 1464-1465 ja 1467-1470). Kaarle oli pidetty, reipasotteinen hallitsija, joka vietti paljon aikaa vahvalla tuki-alueellaan Etelä-Suomessa. Vuonna 1457 valtaan nousi saksalaissyntyinen **Kristian Oldenburgilainen** (1426-1481), joka oli fanaattinen *Kalmarin unionin* puolestapuhuja. Tämän Ruotsin ja Tanskan valtioliittoajatuksen vastustaja Kaarle ajettiin maanpakoon Puolan *Danzigiin*, mutta hän vieraili sieltäkin usein kannattajiensa luona Espoossa. Kristian taas tunnettiin ”pohjattomana tyhjätaskuna” ja hänestä todella kerrottiin, ettei hän koskaan pitänyt yhtään lupaustaan.

Tieto kulki hevosmiesten mukana verrattain nopeasti. Kuninkaantien varrella sijainneen *Mankbyn* kestikievarin ”viheliäisin tallirenki” saattoi siis jo hyvinkin olla tietoinen Kaarlen ensimmäisen valtakauden päättymisestä.

Knoppitiedon keräilijöille voimme paljastaa, että pojanpojanpojan... pojasta polvi sen kun pahenee: Suomea valtansa merkittävänä tukijalkana pitäneen Kaarlen jälkeläisistä tsaari **Nikolai II** nousi vuonna 1894 Suomen suuriruhtinaaksi, jolloin Kaarlen geenit palasivat taas hallitsemaan Suomea – nyt Venäjän autonomisena osana!

Leikarit – nuo keltaisen lehdistön keskiaikaiset edeltäjät!

Lyypekin leikarien terveiset **Henrik Purjehtijan** (1394-1460) sankarillisesta matkasta ”maailman reunalle” ovat oman aikansa ”faktaa”, samoin tieto *Itä-Rooman* lopullisesta tuhosta ja *Konstantinopolin* valloituksesta (1453). Tutkimustemme mukaan **Mehmed II** (1432-1481) lausui kuolemattomat sanansa ”Rappiolla on hyvä olla” *Pyhän Sofian kirkon* kuori-osan savuavilla raunioilla. Miten ne paljon myöhemmin päätyivät *Hassisen koneen* ja **Ismo Alangon** teksteihin, on edelleen arvoitus.

Yrityksistämme huolimatta emme myöskään löytäneet tukea kieltämättä hieman hataralle teoriallemme efesolaiskirjeen postimerkistä – edes maamme eturivin filistealaisilta.

Jeanne d’Arcin (1412-1431) tarina saattoi olla tuohon aikaan entuudestaan tuttu jopa Bembölenmäellä. Kiertävät näyttelijäseurueet yrittivät tunnetusti aina etsiä jännittäviin tarinoihin uutta sisältöä tai esitystapoja – leikarit päätyivät tällä kertaa rap-tyyliin.

Tutkimustemme valossa näyttää mahdolliselta, että seurueen lipeväkielinen harlekiini olisi vanhoilla päivillään toiminut viihdyttäjänä **Kristoffer Kolumbuksen** (1451-1506) ensimmäisellä Amerikan-matkalla (1492). Näin leikarien kehittämä puhelaulu olisi hyvin voinut jäädä *Santa Marian* miehistöltä itämään ensin *Karibianmeren* saaristoon ja levitä sieltä siirtolaisuuden myötä suurkaupunkien ghettoihin. Kummallisempia-kin asioita on maailmassa tapahtunut.

Puhdassydämisyden merkitys

Yksi *Taicawarpan* kantavista teemoista on puhdassydämisyys. “Museokuikelo” **Minna Muinonen** peräänkuuluttaa tätä Makkoselta, joka – siivottomasta suustaan huolimatta – osoittautuu riittävän puhdassydämiseksi. Hänhän sai warpan toimimaan.

Elovenan puhdassydämisydestä ei ole kahta kysymystä. Mutta oliko kuninkaan virkaintoinen kruununvoutikin pohjimmiltaan puhdassydäminen? Ehkäpä. Kaikki tiedämme tuskallisen hyvin, että hänen *Finnoontietä* koskeva pahanilkinen toivomuksensa toteutui, tiettävästi myös toive jääkarhuvapaasta *Nuuksiosta*. Nämä kiistattomat faktat saattavat tietysti olla puhdasta sattumaakin.

Keskiaikaista vedonlyöntitoimistoa pitävä **Raakel** ei tainnut nimestään huolimatta olla kummoinenkaan oraakkeli. Ennustajana hänen olisi pitänyt tietää, minkälaisista kolttosista joutuu kaakinpuuhun.

Tekniikan ihmelapsi ja jumaluusopin “impiae actionis fructus pius”

Seppä **Antti Kallenpoika** näkee ja takoo uutta aikaa, symboloiden espoolaista innovointia ja teknistä etevyyttä. 1400-luvun alkeellisissa oloissa, ilman koulusivistystäkin, Antti hahmottaa suvereenisti niin

kirjapainon kuin langattoman viestinnänkin, mikä osoittaa hänen todellisen suuruutensa vähintään patsaan – ellei peräti kolmen – arvoisesti.

Antin ja Elovenan jälkeläisistä ei tiedetä muuta, kuin että yhden nimi oli ilmeisesti **Kalle Antinpoika**. Tämä taas risti oman poikansa kuuluisan isoisänsä mukaan Antiksi. Tämä **Antti Kallenpoika** tunnetaankin jo paljon paremmin – **Mika Waltarin** romaanista “Mikael Karvajalka”.

Munkki **Berlinin** myöhemmät vaiheet on dokumentoitu varsin tarkasti: hän raitistui vanhoilla päivillään ja pääsi *Oxfordin* yliopistoon jumaluusopin määräämiseksi dekaaniksi. Hänen tiedetään retkeilleen sauvoineen paljon etenkin *Stratford-on-Avonin* suunnalla. Munkin inhimillinen puoli ja mieltymys maallisiin nautintoihin tulivat konkreettisesti todistetuiksi, kun hän tuli saattaneeksi siunattuun tilaan erään **Isabella Shakespeare** -nimisen nunnan *Knowlen* luostarista. Isabella toimi luostarin priorina, joten on selvää, ettei heidän rakkautensa hedelmä, *impiae actionis fructus pius*, koskaan päätenyt virallisiin luostarikirjoihin. Jatkaako tätä ajatuskulkua vai eikö jatkaa...?

Taicawarpan musiikki

Taicawarpan tarinaa kuljettamaan syntyi ja valikoitui musiikkia tuhanen vuoden ajalta. Aikajanan ääripäitä edustavat birgittalaisnunnien laulut ja käsikirjoittajien yhteistyössä runoilema ja Aaltosen säveltämä *Wanha cunnon Espoo*.

Charles Chaplinin (1889-1977) elokuvan ”*Rosmariini*”-teema valittiin symboloimaan nykyaikaa. *Benedicta terra (Siunattu maa)* oli kirkkolaulussa yleisesti käytetty gregoriaaninen messunosa. Muidenkaan musiikkikappaleiden valinta ei ole sattumaa, vaan kaikki liittyvät juonenkäänteisiin joko faktan tai fiktion kautta.

Suuret ikäluokat muistavat hyvin 70-luvun iskelmän *Keskiyön aikaan* – sen, jossa **Markku Aro** muisteli saaneensa kerran Pariisissa. Tämä vetävä melodia valittiin tärkeään tehtävään, kertomaan yleisölle siirtymisestä ajassa taaksepäin. Maestro **Juha Vainion** (1938-1990) toimiva säe kelpasi siis lähes sellaisenaan uuden sanoituksen lähtökohdaksi.

Hölmö meni saunaan viittaa Bembölen ja sen asukkaiden kyseenalaiseen maineeseen – sen tajunnee hölmömpikin. Ristiretkien ajalta peräisin oleva *Kolmen kuninkaan marssi* tiivistyi luontevasti *Kahden kuninkaan tarpeisiin* – ja olihan 1400-luvun Ruotsin valtakunnan kuningasrumba vähintään laulun arvoinen farssi.

Synkempään aikaan päästiin *Espoolaisten valitusvirren* myötä. Tämä *Parcel of Rogues* niminen sävelmä on satoja vuosia vanha. Englantilainen **Robert Burns** (1759-1796) sepitti siihen aikanaan sodan kauhuista kertovat sanat. **Ilkka Aaltosen** *Kolme kukkaa* -teoksessa Jaakko Klemetinpoika kokeilee kehittämiensä polyfonian mahdollisuuksia sekä melodian ja tarinan kuljetusta maalailien uusia sävel- ja sointuvärejä niin duurissa kuin mollissakin.

Nainen tulevaisuudesta (Lady in black) -balladin uusiokäytölle saimme luvan alkuperäishtiin kynäilijältä, itseltään **Ken Hensleyltä!** Kun tämä *Uriah Heep* -legenda konsertoi taannoin Helsingissä, ujuttautui Aaltonen haitareineen muina miehinä tähden fanitilaisuuteen ja soitteli nurkassa vaivihkaa ensin *July morningia*, sitten mm. *Lady in blackia*. Äimistynyt Hensley pyysi Ilkalta nimmarin ja antoi jälkeensä sähköpostitse suostumuksensa keskiaikaväännöksen käytölle.

Espoo-aiheiseen musiikinäytelmään oli suorastaan pakko ympätä myös sinisointuinen blues-parodia. Historialliset tapahtumat ohjasivat väistämättä näytelmän kaksi kuningasta kohtaamaan Espoon keskiaikaisella turnajaiskentällä, *Länsi-VankkuriAreenalla*. Merkille pantavaa on, että 550-juhlavuoden kunniaksi Espoon nykyajan gladiaattorit niin jalkapallossa kuin jääkiekossakin ovat nousseet maamme eliittiin, cheerleadereista puhumattakaan. Lienee enää ajan kysymys, milloin Länsi-AutoAreenankin lehterit raikuvat *Taicawarpaassa* lanseerattua vimmaista taisteluhuutoa *Kuulkaa Espoon Bluesia, vastustajasta muussia!*

Näytelmän päätöskappale *Wanha cunnon Espoo* kiteyttää nykyespoolaisen tuntemukset uuden ajan kynnyksellä: ”Jos kohta metro meidät isoon veljeen integroi, niin tunnelista vanha laulu soi!”

Mielenkiintoisia yhteensattumia

Taicawarpaan harjoitusaikana ei maamme tunnetuin pyhänjännöskään, piispa **Henrikin** (n. 1150) värttinäluu saanut levätä rauhassa, vaan matkusti Espoonkin halki! Pitkän teologis-arkeologisen debatin päätteeksi *Helsingin Pyhän Henrikin katedraaliseurakunta* suostui palauttamaan hallussaan olevan luun *Turun tuomiokirkkoseurakunnalle* tutkittavaksi. Sen jälkeen Turku lupasi lainata luun takaisin Helsinkiin ainakin neljäksi vuodeksi ja hölmöyksissään stadilaiset ottivat tämän lupauksen vieläpä todesta.

Pisteenä i:n päälle Sipoo hinnoitteli Helsingille pakkoluovutettavan osansa hinnaksi 200 miljoonaa euroa – vain pari päivää sen jälkeen, kun *Taicawarpaan* viimeinen esitys Tapiola-salissa 23.9. oli ohi! Tätä on pidettävä jo johdatuksenomaisena sattumana – tai sitten omaamme suurempia visionäärinkykyjä kuin itsekään tajuamme.

Lopuksi

Aikaisemmat teoksemme *Pirtukuningas ja orpopoika* (2004) ja *Kultainen anka* (2006) täydentyvät *Taicawarpaan* myötä “inhimillisyyden trilogiaksi”. Me kirjoittajat tunnustamme nauttivamme suunnattomasti kurssiessamme historiallisia tapahtumia helpommin tajuttavaan muotoon – osittain fiktiivisten sidetarpeiden avulla. Etsivä löytää ennusmerkkejä ja salaperäisiä yhteyksiä mitä kummallisimmista paikoista – jopa historiankirjoista!

Espoossa 11.11.2008

Ilkka Aaltonen

Ilkka Pollari

– Me sytytämme rovion! Jos palat, olit noita.
Inkvisitiotuomioistuimen ankara tuomari
(Raimo Meltti) antaa palaa.

“Kokkonen nauroi kippurassa!”
(Helsingin Sanomat)

*“Lystinpidon perinteitä kunniakkaasti
jatkava Taicawarvas näyttää peiliä
juhlavuositouhoksiinsa tukehtuville
kaupunkilaisille monessakin mielessä.
Esitys tekee kaiken sen, mitä virallinen
ohjelma ei kehtaa!”*
(Länsiväylä)

*“Tämä oli jo kolmas kerta, kun faktan
ja fiktion sekoittamisen mestarikokit
Ilkka Aaltonen ja Ilkka Pollari
onnistuivat luomaan käsikirjoituksen,
jonka monikerroksellisuus vuoroin
hauskuttaa ja itkettää!”*
(Kirkkonummen Sanomat)

Taicawarpaan alkuasetelma on klassinen: nurkkaan ahdistettu hallitsija suurten päätösten edessä. Tämän shakespeareianisen draaman mittasuhteet ovat kuitenkin perin inhimilliset – huolenaiheina ovat lähinnä työnantajan hyvinkin suhteellinen rahapula sekä virkamiesten torailu eräiden kulkuväylien linjauksista.

Espoon voimakastahtoista kaupunginjohtajaa **Corqueta Makkosta** työllistävät toisaalta kaupungin pyrkimys maailmankartalle oikeaksi metropoliksi, toisaalta talouspaineet sekä ainainen huoli tavallisten espoolaisten hyvinvoinnista.

Löytyvätkö lääkkeet Espoon ongelmiin keskiajalta?

Taicawarvas oli tilaustyö Espoon kaupungin 550-juhliin kesällä 2008.

– *Alltså... syfilisering!*
Kupparieukko (Airi Partanen)
tarjoaa palveluksiaan kuningas
Kaarle Knuutinpojalle.